

MAHAI INGURUA: ZERRENDABURUEKIN HIZKETAN
AIA: UDAL HAUTESKUNDEAK

KARKARA

82A

Kukuarri eguna

ORIO EAJ PNV 1999-2003

Jose Miguel Makazaga Loidi
Miren Arruabarrena Elizalde (independientea)
Ramon Etxeberria Aldaz
Mari Jose Garate Etxeberria (independientea)
Eneko Olariaga Arruti (independientea)
Andoni Sarasua Oliden (independientea)
Angel Martikorena Uranga
Nerea Ostolaza Arkatz (independientea)
Juan Mujika Sarabia (independientea)
Ramon Garnateo Garcia (independientea)
Naiara Lopetegi Sarasola (independientea)

ORDEZKOAK:
Leire Alustiza Lerbundi (independientea)
Josefa San Sebastian Sarasua (independientea)
Ramon Uranga Izeta (independientea)

Oriotarrok merezi dugu.
Ilusioz jarrai dezagun
denon herria hobetzen

KARKARA

Orio eta Alako aldizkaria

Kultur etxea
20810 ORIO
Tel. 943 83 15 27

Posta elektronikoa:
karkara@topagunea.jalgi.com

LEGE GORDAIA SS 346/90

ISSN 1132-1105

TIRADA 1.600 ale

EDITOREA

KARKARA TALDEA
kultur elkartea

ZIZENDARIA

Ainara Peña

ERREBAKZIO TALDEA

Miren Etxeberria,
Jakes Goikoetxea,
Ana G. de Txabarri,
Ana Iturain, Iñaki Iturain,
Nere Manterola, Ainara Peña,
Javier Zabaleta

AIKO ERREDAKZIOA

Eli Lasa

PUBLICITATSA

Ainara Peña

TESTUEN ZUZENKETA

Iñaki Iturain eta
Javier Zabaleta

ALI HONETAKO LAGUNTAZIAK

Iñaki Gurrutxaga eta
Maider Lasa

ARGAZKIAK

Ana G. de Txabarri

DISEÑO

AIALA Goio Arana

BARRUNDA Javier Zabaleta

PUBLICITATEA Iñigo Gaztañazpi

AKZEN ORRIALDENO IRIBIA

Juan Jose Egibar

BANATEZIALEA

Miguel Angel Sanz

INPRIMATEGIA

Gertu Koop. E. (Oñati)

BERTSO JARRIAK

Hauteskundeei

Zer demontretan erabili da
guk emandako dirua?
Zertan daukagu industrialdea?
Zertan plaea inguruia?
Nola dijoa udaletxea?
Hori da hori mundua...
Etorkizuna aukeratzeko
iritsi zaigu ordua,
data bat baino gehiago baita
ekainak hamahirua

Emaitzak zuzen jakin artean
jendeak zenbat estrago,
irabazita, batzuren ustez,
zertan kezkatu ez dago;
nire iritziz idea hauek
zahartu dira zeharo,
herria ondo joan dadin nahi
baldin badugu lizaro,
ian egin behar dugu sekula
baino bateratuago.

Alferrik dira egun bateko
ospakizun ta suziak
guztioan nahiak gero badaude
alde batera utziak,
guztiok gara Ojo eta
ahaztu kontu itsusiak!
Alderdi denek egin bitzate
euren ahalegin guziak
konpon daitezen herri barruko
elkar ezin ikusiak

IÑAKI GURRUTXAGA

1999KO PUBLIZITATE PREZIOAK

Modulu bat	1.500 PTA
Bi modulu	3.000 PTA
Hiru modulu	4.500 PTA
Lau modulu	6.000 PTA
Sei modulu	9.000 PTA
Zortzi modulu	10.500 PTA
Orrialde erdia	13.500 PTA
Orrialde osoa	27.000 PTA

Prezio hauak zenbakia
baterako balio dute.
Publizitatea urte osorako
kontratatzent dutenei % 10eko
deskontua egiten zaie prezio
hauen gainean.

Gipuzkoako Foru Diputazioak
diruz lagundutako aldizkaria

Eusko Jaurlaritzako Kultura Sailak
diruz lagundutako aldizkaria

Orioko Udatak
diruz lagundutako aldizkaria

KARKARAk ez du bere gain hartzen
aldizkarian adierazitako esanen
edota iritzien erantzukizunik.

KARKARA argitaratutako berreman
daieteke, osorik edo zatikia,
baldin eta iturria aipatzentz bida.

Aiako Udal txit agurgarriari

Ni Alexerri jatetxeko sukaldaria naiz eta, gutun honen bitartez, nire kexa adierazi nahi diot Aiako Udalari, gurekin, Euskal Herriko txirrindulari itzulia zela-eta, izan duen jarreragatik.

Joan den apirilaren 9an, ostirala, 634 errepide nazionala itxita egon zen automobilentzat, Xusai gainetik Oriora bitarteko zatian. Horrek ezinezkoa egin zion bainbat bezerori gurera etortzea.

Bezperan, apirilaren 8an, zurrumurrua zabaldu zen gure jatetxearen ondotik pasatzen den errepidea itxita izango ote zen. Guk ez genuen inolako abisu ofizialik jaso bi errepide horien isteari buruz, eta, orduan, deika hasi ginen batera eta bestera: ertzauntzari, Orioko Udalari eta Aiako Udalari. Aurreneko hietan ez ziguten ezer zehatzik esan, ezer ez zekitela-eta. Aiako Udalekoek adierazi ziguten gure jatetxe aldamenetik pasatzen den errepidea itxita egongo zela 14:00etik 17:00etara; errepide nazionalari buruz ez ziguten ezer esan.

Nire harridurarako, ostiralean errepide nazionala itxita egon zen, eta jatetxe ondotik pasatzen dena, berriz, irekita egun osoan. Ordurako, ordea, adierazia gemien eguneroko bezeroei eta guregana, txirrindulari proba zelatua, urreratu zirenei errepidea itxita izango zela ordu bietatik sarrera. Jakina, haietako batzuek ez gelditzeko erabakia hartu zuten, horrek dakarkigun galera ekonomikoarekin.

Ondorioz, gure nahia litzateke Udalak surrez jakinaraztea era horretako erabakiak, besteontzat galera ekar dezaketenak.

Gutunetarako

OHARRAK

Argitaratu nahi diren gutunak KARKARAren buzoian utz daitezke (udaltxe atzeko portalean), edo gure lokalean entregatu (kultur etxeen). Posta elektronikoz ere bidai dai-tezke honako helbidera:

karkara@topagunea.jalgi.com

KARKARAk ez du argitaratuko ize-nik gabe datorren gutunik. Egileak hala nahi badu, ezizenarekin argitaratuko dugu; baina, beti, guk egilea nor den jakinda.

KARKARAk bere egiten du eskutitzak laburtzeko eskubidea.

horretatik, bapo, Mikrofonotik «tiempos en la baliza...» Venga que podemoska patroia. Eta orain hogeita hamar bat urte koadrilako arraunlari erdaldun bakarrenetakoa lehorrean. Entrenadore, «La ida en hize, pero hemos venido a joaldiz» maiz ziona arraunlari garian, «no había ola para hacer series» comentatzen zion bere klubeko delegatuari. «Habéis ganado», esan nion kopeta ilundura, «Qué va...» «Si hombre, ahora sois mayoría...». Minuturen bat behar izan zuen nerea harrapatzeko, bere ingurukoekin batera. Gurean, arraunketak euskara zuen oinarri eta erdaldunek euskal hitzez jardun behar izaten zuten berean. Orain, joan den asteburuan Hondarribiak salatu zidan bestelakoa, estadistiek ekustatzten zidatena. Hori bai, guztiek dira euskararen aldekoak, eta gehienek dute abertzaletzat euren burua.

JOXE MARI OSTOLAZA

Hemen esandako kontuan hartuko duzu lakoan, agur.

XABIER ATORRASAGASTI

Vengaaa, que podemooos...

Agintari txarraren oihu estandarra. Izen ere, agintza zaila omen dela dio esaera erdaldunak, militar kaskarren gustuko sitzaki erabilien hori. Kirolera eraman dute, fundamentuzko ezer esateko ez duten sasi entrenatzaileek, motibazioaren gradora edo eramanez. Hondarribia. Arraun estropadak. Trainerilak. Mundu bat uretan. Alde

Okerrak zuzentzen

Azken KARKARA udal hautes-kundeengainean egindako erreportajeaz baziren bi datu, gutxienez, oler Joan Zirenak: batetik, Fernando Arriola da EAko zinegotzia, eta ez Barriola, eta zazpi urte eman ditu zeregin horretan eta ez lau. Bestetik, ez genuen alpatu azken agintaldian Mari Jose Garatek Ramon Etxeberria ordezkatu zuela EAJ alderdian. Bi xehetasun horiek behintzat zuzenduta gelditu dira.

KARKARA

EGIN EZAZU ZURE PUBLIZITATEA

KARKARA

943 83 15 27

ALDIZKARIAN

SEGA
ezkontzak. batajoak.
jarratzreak

Telfoa: 943 83 07 16
Erreka auzoa

- Eztel ospakizunak
- Bunketeak
- Kartxa zabalatza
- Eguneke menua (lanegunetan)
- Obeak

Telfoa: 943 83 54 65

Zeri emango zenioke lehentasuna alkate bazina?

XANTI MANTEROLA
59 urte

Ni alkate izango banitz, industrialdea sortzen ahaleginduko nintzateke. Herri honetan dagoen behar nagusia horixe da nire ustez, Autopistako sarrera egitea izangolitzateke, nire ustez, bigarren.

Azkenik, herri guztian gas naturala jarriko nuke.

ONETSINE ARRIZABALAGA
18 urte

Nik egingo nukeen lehenengo gauza dantza egiteko leku egoki bat jartzear izango litzateke, oraingoak ez baitu kondiziorik.

Bestetik, gazteak egoteko leku bat jarriko nuke, leku horretan hainbat ekintza, era askotako tailerrak, dantzak eta abar egingo lirateke.

ZIGOR ESOAIN
13 urte

Alkate izango banintz kirolegia azkar-azkar bukatuko nuke.

Beste alde batetik, herri honetan gazteentzat ezer gutxi dagoenez, zine bat egingo nuke. Eta azkenik, bukatzeko, hondartzara bidean bidegorri bat jarriko nuke.

RAMONITA ARRUTI
54 urte

Herrian festa giro ge-hiago jartzen ahaleginduko nintzateke. Lehenago handa zegoen eta oso giro politika izaten zen igandetan. Horrelako giro bat sortzen egingo nuke ahalegina.

Herriko obra guztierei amaitera lehenbailehen emango nieke. Eta herriaren borondatea egiten saiatuko nintzateke beti.

Orrioko Horriga
OPIL OKINDEGIA
Tfno: 943 85 0 89

PATXI OLIDEN
Euskal Herria
Homenako horriga.
Eusko produktuak: tripoli, odolki,
hondarra, txurroa, kroketak...

Itsasondo JATETXEA RESTAURANTE
Eguneroko menuak
Kaia kalea, 7 - Tfno. 943 13 11 79 - 20810 ORIO

LABORARGI, S.L.
AMOLEKULARITZA (Fisika, Laborria, Koinabidea,
Finantziaria, Autoregulamendua)

MAPFRE ASEGURUAK
BASQUE-GUIDARTE 52, 1er E - TEL: 943 13 37 20 FAX: 943 85 52 98 - 20810 ORIO

EGALDIA LAGUN. Zehaitz uromentutap horo eiv izan zuten Kukuarriko igo zirenek urteurrenaren ospakizun.

Kukuarri-Talai Mendik 50. urteurrena

■ *Festa bandia izan zen Kukuarri egunean*

*Aurten urteurren ugari
izan da mendizaleentzat.
Euskal Herriko mendizala-
le elkartea sortu zela
oraintxe bete dira 75
urte. Kukuarriko gurutzak,
berriz, 50 urte bete
ditu, eta izen hori bera
bantu zuen mendizale
taldeak ere bai. Urteurre-
nari festa bandia zego-
kion, eta balaxe izan zen.*

**OSPAKIZUNAK BEZPE-
RAN HASTIEN herriko plazan
izan zen kontzertuarekin:** Gozategi anai-arreba beterano
gazteen kontzerni maila
oneknari, jendurrean lehenengo
aldiz plazaratu zen. Gaitza izeneko mutil oriotar
gaztetxoa osatutako taldearen
emanaldiak egin zion leku.

Gaugiro edernak lagunduta,
jendea gusturi ibili zen plaza
inguruan.

Biharamuneko jai, aurten-
go maiatzaren azken igande-
ko festa, gogoangarría izan
zen. Eguraldiak ere lagundi

egin nahi izan zuen eta hego
haiweak zakartutako astea egura-
aldi eguzkitsu freskoaz boro-
bildu zen igandean. Oriota-
tren ondo erantzun zieten ja-
dealdiari etasekula baino jende-
gehiagok igo zituen Kukua-

HARIARI TIRAKA

Mendizaleak aurrera guazen mendi gailurrera...

Ainara Peña

Goagoan ditut oraindik, Talai Mendirekin ia igandero mendira joaten nintzeneko garaia. Euskal Herriko hainbat mendiren tontoretara igo nintzen eta, konturatutu gabe, euskal geografia pertutik ezagutu nuen.

Bizitzan aurrera egiten dugu, eta aukeraketak egin behar, nire kasuan, gau giroaren edo mendiko aire sanoaren artean aukeratu behar nuen. Mendira joateari utzi nion; beraz, kontuak atera zer aukeratu nuen. Orain, inbidia izaten dut, mendizale jendearekin hitz egiten dudanean, eta damo naiz mendizalekin lotura txiki bat mantendu ez izanaz.

trik dituen 362 metroak: batzuk oinez, beste batzuk Benituraino kotxez. Kukuarriko tontorra jendez lepo bete zen.

TXISTULARIEK EMAN ZIOTEN HASIERA EGUNARI

Aurretik herriko txistulari be-
teranoek diana eta kalejira po-
litim egin zuten herriko kaleetan
jendea mendira deitz. Gorakoan mendizaleek bala-
parta doinua gozatu zuten. Antolatzaleak tontorrean ba-
tzuden goizean gozetzik os-
pakizuna prestatzen: Rokek
saldia eta txorizo eta horagi
egosia lista zeuzkan zortzietar-
rako. Hamaita eta erditan Don
Andresek meza eman
zuen gurutzearen ondotik.
Ondoren gurutzeari erantsi-
tako 50. urteurreneko plaka
zabaldu zuten. Han ziren 50
urte lehenago gurutzea altxa-
tzen ibilitako hotzuk. Bat falta
zen, naharimen, Pako Barjakö-
ba, emozio gehiegizkoak era-
gin egingo zion heldur-edo.
Ondoren bertso jarriak guz-
txoen ahotik, salda eta jateko
gehiago eta, batez ere, umore
eta giro ona, ezin hebea.

BAZKARIA ERROMERIA ETA GUZTI

Piskanaka jendea jasaten hasi
zen hertira. Hurrengo zita
Ikastola aterpean zen ordubi
eta erditan, bazkaria; be-
rrehun eta berrogei inguru
oriotat mendizale elkartu zi-
ren. Bazkari ederraren ondoren
omenaldiak izan zuen bere
txanda. Lasarte, Sukia eta
Esoainen hertsotak aurkeztu-
ta, gurutzea eraikitzen eta 50
urte hauetan elkartean lanean
eta laguntzen jardundako ge-
hienek bere aipamentxoa izan
zuten. Batenbat geldituko zen,
noski, merezita aipamenik
gabe, baina hori ezin izaten da
ebitatu. Festa borobilzeko
hiru neska gaztek osatutako
Ostantza taldearen musika
emanaldiak alaitu zien arra-
tsaldei hizkaltiarrei, batzuek
bezperako parrandak eragin-
dako lo kuluskaraku gogoa
zapuztuz.

Greba Orokorra

MAIATZAREN 21ean, sindikatu guztiak Hego Euskal Herrian grebarako deialdia egin zuten. Grebak arrakasta handia izan zuten, eta baita Orion ere. Hala ere, grebaren eraginaz zen horrenbeste antzezman, dendari gehienek, Arkupe elkartekoak egindako bileran hala erabakita, zabaldu egin zutelako.

Aian udal langileek eta komertzioek egin zuten greba, baina arratsalde partean, tabernak ireki egin zituzten.

Logoen lehiaketa

HERRITAR guztiei zabaldu nahi diente Txurru musiki taldekoek logo tipó lehiaketan parte hartzeko gonbidapena.

Logotipoaren gaia hau da: urneak eta aisiaaldia. Lurra edozein teknika, formato eta neurriean egin daitezke. Logotipo proposamenak kultur etxera eraman behar direa hilaren 18a baino lehen.

DONAK IRRIFATSE. Ramirok ateratako fotografian ageri dira auren Jaunartza egin duten baurrak.

Jaunartza eta Sendotza

HERRIKO HAUR ETA GAZTEEK Jaunartza eta sendotza egin zuten maiatzean.

Hilaren 8an, 17 eta 18 urte bitarteko 31 gaztek egin zuten Sendotza. Guztira, 16 neska eta 15 muril ziren. Ospakizunera, gotzaitegiko ordezkarri nagusia etorri zen: Imanol Aldaregia. Gazte batek esan digunez, susto ederra hartu zuten, baxaria zuten jatetxeak, Arrillagak, sute txiki bat izan zuela jakin zutenean.

Horretaz gain, maiatzaren 16an, 42 nes-

ka-mutilek lehenengo aldiz Jauna hartu zuten. Eguraldiak ez ziren gehiegiz lagundu, baina hala ere, oso gustura pasa zuten denek.

Azkenik aipatu, ekainaren 6an, Haurzaro Katekesia egingo dutela 11 eta 12 urte bitarteko 34 umek. Horrekin batera, egun horretan berran, Corpus Christi eguna izango da, eta, meza bukatutakoa, guztiak batera Eliz bidea edo prozesioa egingo dute plazaraingo.

ertza
usaidegia
Telefonos: 343 85 100 / 343 85 101

Iñaki Gorrotxa
Aparcamiento
SUSAK GORROTXA S.A.
Avellaneda
Eduardo Gómez, 14 (torre) - 2. Tel: 943 13 46 07

AUTOAK AUKERA ONEAN
AIA ORIO
Telefonos: 943 13 04 38

TANATORIO ZARAUTZ
EUROFUNERARIAS TALDEA
Hileta eta zerbitzu orokorreko

- Donostia eta probintziako ospitaleetan
- Aldiarrak zerbitzuek
- Belotorio gelak
- Korsikak, eskelak, transitoioak...

Araba kalea, 35-Zarautz
Tel/Fax: 943 13 22 52

ERRUSTA
Kriston bokadillok!!

Larritasuna eta giza ona

Koasta

Euskal Herrian haize berriek jotzen dutelako...

Orioko ezker abertzaleak aspalditik somatzen du udaletxean gauzak ez doazela batere ondo. Elkarrizketa eta denon arteko akordio adostuak ezinbestekoak diren arren, erabaki monokratikoak dira bertan nagusi. Eta egoera horrek ez dio onik egiten herriari; ez dizu zuri, oriotar horri, onik egiten. Zure herriaren etorkizunak zure eskuetan egon behar baitu. Denon eskuetan.

Oriotarrok Euskal Herria erakitzent!

Eta EH gertu dago pausoak emateko, udalaren eta herritarren arteko harremanak lotura horizontal batean bideratzeko: maila berean eta berdintasunean. Baino, horretarako, zure laguntza behar du EHk. EHrentzat zu izango baitzara protagonista!

EH

aurrera!

Euskal Herritarrok

Salatxo abesbatza

MAIATZAREN 8 eta 9an Salatxo abesbatza Benasquen izan zen abesbatzen txapelketa batean, eta nahiz eta lehenengo hiru postuetan ez ziren sartu, paper ona egun zuten.

Aurrera begira, bi emanaldi eskainiko dituzte ekainean, bata Maulen hilaren 12an. Kontzertu hau, aurtengo topaketan sortutako elkartruke baten ondorioz izango da. Bukaneko, 29an San Pedro egunean, Meza Nagusian abestako dote era Andres Garmendia apaizari eskainiko diote emanaldia.

Argazki erakusketa Salatxon

HILAREN 5ean hasi eta 25a arte, estudioko argazkien erakusketa izango da Salatxo tabernan.

Argazkilaria Mirella Irzia da. Guztien gaia umeak dira. Argazkiak koloretutakoak izango dira.

TRISTULARIAK 10 ETA 11. Elena makatska lagun dutela, txistulari taldeko ikasleak bere samair.

Musika Astea

MUSIKA ASTEA ANTOLATU zuen. Musika eskolak maiatzaren 26tik 29ra bitartean. Hirugarren urtea da antolatzen dutela eta, egia esan, arrakasta handia izan zuen. Elena Errasti zuzendaria kesean digunez, *kurtzun bukaera izanda, ikadeek ikarrortean igandako lanak erakusteko aukera dute*.

Asteazkenetik ostiralera, musika eskolan irakasten diren instrumentuekin eskaini zuten kontzertua. Larunbatean, arratsaldean, 18:00etan dantza tailerrekoek beren koreografiaren erakustaldi fina eskaini zigu-

ten eta, ondoren, 20:00etan, *Izar bila* programan irabazlea izan zen Marife Nogales izan genuen kultur etxeak. Bertaratu ziren giztiak oso gustura egin ziren eskaini zuen ordu eta erdiko saioarekin.

Elena pozik dago emaitzarekin, eta baita aurtengo ikasturtearekin, guztira 275 gazte bainabiltza ikasten. Datorren urterako matrícula zaharrik izango da ekainaren 21etik uztailaren 7a arte. Izena emateko epai berriko zahalduko da irailaren 1etik 8ra, ikasle berrientzat.

ARRALDE
SACARRETA GIA. JAI USTIA

ERROLA ENEA
BAUERRETA
Diputación Foral de
Biscaya
Avda. de la Victoria, 10
48000 Bilbao

URANGA
Elas, los, los

Opan, menaje, herrikoia...

Teléfono: 943 831236 Eusko Cudan, 5

Iturain
estancoa

Arritzaga Plaza # 13. 44. 73

RAMIRO

Arrantzale kalean,
estudio berria

Telefaxa:
943 83 10 48

etxeen eskuratu!

Bideoa.
Iraupena: 80'
1.200pzta.

Kotxe pegatina.
200pzta.

Pin-a
100pzta.

Trebatuak
Heldetas
Pista Kidea
Herrira
Hirialdeak
Telebosa
Kontseilua (20 zentimetroak)
etabalmi bat.

ESKERA

MATERIALA	KOPURUA	ZENBATEROA	OSOTARA
Bideoa	1.200		
Pin	100		
Kotxe pegatina	200		
Bidaiarria gaixua			-300
OSOTARA			

Bidali lehenbailean.
Forume: KONTSEILUA
María Ugalde Zubia Parles
20.140 ANDOAIN

E-mail: 943.89.30.51

ALUYOLA, S.L.

Fatima Alpizar

LEHIOAK, ATEAK, PERSIANAK
P.V.C., ALUMINIOA,
POLIURETANO SISTEMA
PERFIL THERMIKOA

PRESUPUESTOAK KONPROMISORIK GABE

Jaizkibel plazo, 8 LASARTE
Telefonoa: 943 36 22 77

HERRI IKASTOLA

ABESLARI KALEA, 8
TEL: 943 83 47 04
FAX: 943 13 09 38

GOIZEKO

Aita Lertxundi, 33
Tfnoa: 943 83 28 55

*KAFETEGIA
*IZOZKIAK
*CROISSANDEGIA

Pasteleriko
enkarguak
hartzen dira

SARASUA ERRETEGIA

Plater bereziak:

Eduardo Gutiérrez, 29

- Arrain zopa
- Arrain eta haragi erreak

Tfnoa: 943 83 00 05

Tfnoa: 943 13 25 32

MAKAZAGA

Igeltseritza

- Igeltseritza orokorra, denetarik egiten duzu
- Prezioa de markatzen, komunitate zurik gabeko

Lean bukuma eta
merkeea

Tfnoa: 943 83 59 00

ITURRIOTZ-AZPI ATERPETXEA

ZORIONAK
ETA
JAI ONAK PASA

- Egunetoko menuak
- 100 lagunentzako jangela
- Logelak literakin
- Urte guzian zabalkik

ITURRIOTZ-AZPI ATERPETXEA

Otxandioko lehena iraganak

Tel.: 943 89 04 89 - AIA

Nestor Gozategi

Tel.: 607-224100
Tel.: 943 83 12 51

Franzisko Jabier BARRENETXEA

‘Entrenamendura etortzen denak jokatu egiten du’

Bederatzi urte daramatzu entrenadore Orioko futbol elkartean, eta, oraingoz, ez du uztek asmorik. Gustura dabilen seinale. Berrebu bat mutil pasa dira bere entrenamenduetatik eta guzti-guztiek egiten diote kalean kasu, bai asko jokatu zutenek eta baita gutxi jokatu zutenek ere. Kadeteen entrenadore izan da aurtzen.

Egin dezagun aurteno denboraldiaren errepaso bat. Zer moduzko denboraldia izan dute kadeteek?

Oso ondo joan da urtea. Normalean hiru urtetik behin izaten da urte ona eta aurten goa tokatu da. Ligaz lan garren geratu gara. Kopa jokatu dugu eta final laurdene-

tan joan gara kalera.

Zein jokalari nabarmendu daiteke kadeteetan?

Norbait nabarmentzekotan Jagoba Solabarrieta, Mohamed Tiar eta Ibon Aranzabal aipa daitezke. Baino taldean beste asko ere ezinbestekoak dira aurrera atera nahi bada. Gol gehiena sartu duena, berriz, Ibon Aranzabal izan da.

Nolako denboraldia egin dute jubenilek?

Nahiko ondo hasi ziren. Gero bi taldeko bata Antiguora eta bestea, berriaz, Añorga joan ziren. Ordutik piskat jaitsi arren, denboraldi ona egin dute eta partidu bat falta denean, zortzigarren doaz.

Eta preferentekock?

Helburua beteta geratu da, maila horretan mantentzea.

Zein filosofiarekin egiten dituzu entrenamendua?

Jokalari izana naiz, eta egia esan, ni ez nintzen oso ona,

badakitzet den bankilloan geratzea. Argi daukat entrenamenduetara etortzen denak jokatu egingo duela. Gero egia da batzuk besteek baino gehiago jokatzen dutela, baina denak ateratzen saiatzen naiz. Bestalde, aurreneko egunetik esaten diet, lehenengo gauza eskola dela eta gero gainekoak. Nahiago dut esaminak dituztenean eta beharra badute, entrenamendura etorri gabe geratzea.

Nolako ikuslea da partidua ikustera joaten den jendea?

Sutsua eta partidua asko bizitzen duena. Kadeteen partiduetan gehienak gurasoak izaten dira eta jende piska bat biltzen da.

Zer zara Athletic edo Errealekoa?

Athletickoa, baina ez dut ezer Errealeko kontra.

Zer iruditzen zaizu atzerritarren kontua?

Oso gaizki. Gainean, aur-

ten demostratu da harrobia badagoela. Errealeko jubenilek txapelidunak izan baitira. Agian batzok behar dira, baina hainbeste ez.

Nor da zure ustez entrenatzailerik onena?

Nik pasa dudan entrenatzailerik onena Azkue da, ora-in preferentean dagoena.

Baduzu anekdotarik zure entrenadore karreran?

Entrenadore titulua ateratzen arin nintzela, Kortsbarriari aipatu nion bazegoela jokalari on bat. Orion Berak baitetz, 10 zenbakia zela jokalari hori. Jokalari hori Joseba Agirre zen eta hurrengo urtean Errealeko jubeniletan hartu zuten.

Klubetik pasa diren pertsona guztietatik, norbait aipatu nahi zenuke?

Pertsona asko aipa daitezke, baina, norbait aukeratzekotan, Lazcano eta Alejandro Ortega aipatuko nituzke, klubaren alde guztia eman zutelako.

A ZEIN GOLA.
Argazkian,
preferente-
huet
kategoriarri
euren kalerio
ezan zean
gola uretu
zen
momentua
ikas
dezaitezue.
Ingi
Urangak
egun zuen
eta Beti
Gazteko
atzetziak
ez zuen
balioa ester
ikusi ere
egin.

FUTBOLA

Denboraldi bikaina aurtengoa

BUKATUDUTE FUTBOL taldeek 98-99ko liga, eta, Jose Angel Atorrasagasti presidenteak esan digutez, oso gustura daude denak lortu dituzten emaitzeekin.

Kadeteak, ligan hirugarren postuan geratu ziren; ondorioz, Gipuzkoako Kopa jokatu zuten, eta final laurdenetarri iritsi ziren. *Oso politik ibili dira, eta temporada txukun eta una egin dute esan zigun Jose Antoniok.*

Jubenilak, berriz, hasiera indartsua egin zuten, baina bi taldekoide joan egin ziren (bat Antiguora eta bestea Anorgara, eta nahiko

beldur izan zuten. Hala ere, azkenean denboraldi bikaita egin dute, eta sailkapenaren erdi-tik gora gelditu dira.

Azkenik, preferente taldekoak 14. postuan geratu dira, eta, nahiko estu ibili ziren azken partidura arte: maiatzaren 22an Orion jokatutako. Partidu hartan kategoriarri eustea lortu zuten. Oriorentzat kategoria altua da preferenteko, eta hor segitzeaz gustura daude taldekoak.

Orain, zelebrazioak egiten hasi dira, etahilararen 5ean bazkaria izango dute sari eta guzti.

SOFBOL

Jubenilak eta Seniorrak txapeldun

ORIOKO Bate Bizkorren entrenatzalea den Jose Manuel Peharekin hitz egun genuen, eta esan digunez, oso ondo dabilta neska jubenil eta seniorrak aurtengo denboraldian. Otsailan, martxoan eta apirilean, Euskadiko txapelketa jokatu zen eta bi taldeetan, lehenengo postua lortu dute oriotarrek. Jubenilak, kategoriarik altuenean jokatzen dute, baina seniorrak, Oñorezko mailara igotzeke, igoera fasea jokatuko dute hilaren 13 eta 20an.

ARRAUNA

Promesa berria

AZKEN urteetan, neska ugari hasi da arraunean. Aipagarria iruditzen zaigu, aurren hasi den 14 urteko Ane Bordagaraien papea, Legutianon jokatu den Euskadikoudaberri kopan, bigarren geratu baita skifean. Emaitza han ikusita, etorkizun ona izango duela uste dute direktibakoek.

AHOIKULARITZA
Fisika, laborela, kontubles

Eugenio Garmendia

ASEGURU ARTEKARIA

IBAI ONDO, 1

Tel: 943 83 44 66 - 943 83 49 17

BORDATXO

- Bokadilloak
- Marisko razio bereziak

Tel.: 943 13 30 14

AUTO-LAN

- *Auto konponketak
- *Olio eta gurpil aldaketak

Zalduber Ibilbini
07111 11 22 23

URAITZ

LUMENDESKA

KIROMASAIA

ESTALIAZ / TEL. 943 83 49 17

OLIDEN HARATEGIA

Eusko Gudari, 2
Tfnoa: 943 83 10 86

LIZASO

ERLOJU eta
BITAKADEDA

ORIO, KAIA 3
ZARAUTZ, IPAR 6

Tfnoa: 93 10 90
Tfnoa: 13 17 43

ALLIANZ-RAZ
seguros

Allianz
MARIKE ZAUDUA
Avantgarde Seguros

Bizi Ondo, 10
behe-alde
Tel. 943 13 47 60

GURE TXOKO TABERNA

ARIZAGA KATE

DENETIK

Ikerketa kiroldegiaren erabilpenari buruz

UDALAK Rafa G. de Txabarri eman dio kiroldegiaren erabilpenari buruz ikerketa egiteko enkargua. Rafo egin berria du kiroldegiaren kudeaketaren gaineko masterra. Udan aurkeztu beharko du udalak eskatutako txostena eta bertan azalduko du zein diren kiroldegia erabili eta kudeatzeko aukerak, beti ere herriaren beharrak kontuan hartuta.

Lan horregatik 600.000 PTA jasoko ditu.

MENDIA

Rokodromoia ikastolaurrean

LEHENDIK aipatu genizuen bezala, Kukuarri taldeak, 50. urteurrena ospatzen dutela aitzakia hartuta, hainbat ekitaldi antolatu dituzte.

Honela, ekainaren 12an, rokodromoia jarriko dute ikastolaurrean. Nahi duna gonbidatuta dago.

BORROKA GOGERIA. Tilde guztiak lehenengo zurri postuan bila daude txapelketan jarrain ala izateku.

ARRAUNA

Jubenilak bigarren postuan Euskadiko txapelketetan

ARRAUNDENBORALDIA AURRERA doa eta hatelen txapelketak bukatu ondoren, trainerilena eta aulki mugikorren txapelketak hasiak dira.

Maiatzaren 23an, Gipuzkoako Txapelketa jokatu zen Getarian eta, horrekin batera, ligako azken estropada zenez, sarketa egin zen. Oriotarren sailkapena honela geratu zen: Juvenilaren, Gipuzkoako txapelketan eta ligan, 2. postuan geratu ziren. Seniorretan (Itsaso eta Orio izenekin parte hartu zuten) Txapelketan: Itsaso 3. postuan eta Orio 11.ean geratu ziren.

Ligan, berriz, 8. eta 12. postuetan.

Bestalde, maiatzaren 29 eta 30ean Euskadiko txapelketa jokatu zen Algortan, Larunbatean, nahiko ezustekoa izan zen. Infantilek paper ona egin zuten, eta azkenean, bigarren postuan geratu ziren. Aldiz, seniorrak entrenatzan ari zirela irteera eman eta 20 segundu beranduago hasi zuten estropada. Ondorioz, 9garren geratu ziren. Itsaso berriz, 13garren.

Uztailaren 13an Espainiako txapelketa jokaneko da Castropolen eta infantilak han izango dira.

Fusko Gudori, 18 Tel: 943 83 00 07

Lizaro Guretxoak, 16. Irun (VIZK) 02 84
Tel: 943 77 77 00 Fax: 943 77 77 01

Eusko Gidaria, 2
943 83 25 55

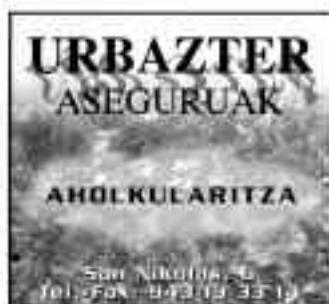

Plater konbinatuak,
pinxtoak eta txokolataak

Tel: 943 83 06 09

Pabla
orokorraren eliza
enpapelutz
lendak etxeko
ditzu: 943 83 26 59
909 40 56 98

Sant Nicolás, 5
Tel: 943 83 33 19

Tel: 943 83 27 47

Tel: 943 83 83 45/50

Orio hobetzeko

zure botoa

**eusko
alkartasuna**

Lurraketa Antolakuntza,
Etxebizitza eta
Ingururgio Sailburua
Patxi Ormazabal:
**“Babes ofizialeko
32 etxebizitza
egin ditugu”**

“Pasa den legealdian Añibarko Portuan eraikiko diren babes ofizialeko 32 etxebizitzen proiektua onartu genuen, etxebizitza plangintza berria egitea izango da hurrengo helburua, esaterako, alokairua indartu, ingurugirorako azpiegitura garatu eta enpresekin kolaboratu hezkuntza ekologikoa bultzatzeko”.

Hezkuntza
Sailburua
Inaxio Oliveri:
**“Oriok
hezkuntza
bideratu du”**

“Ikastola handitzea ezinbestekoa zen hezkuntza azpiegitura bideratzeko. Horrela Orioko bi ikastetxeek bakoitzak bere proiektua aurrera eramango dute, kalitatean oinarritzen direnak”

**Jose Miguel Leunda, Orioko alkategaia:
“Udalaren kudeaketa birmoldatu
nahi dugu”**

“Pasa den legealdian gure kudeaketa ezinbesteko izan da proiektuak aurrera eramateko, esaterako, etxebizitza sozialak, ikastola handitzea, zubiaren konponketa eta autopistarekin egingo den lotura. Orain, berriz, gestioa aldatu nahi dugu, partaidea bultzatzuz”.

Kultura eta Euskara
Diputatua
Koruko Aizarna:
**“Museo-Etxea
erakargarraigoa
egingo luke Orio”**

“Aurtengo legealdian Kultur Etxea inauguratu dugu, Orioko taldeen esku geldituko da orain. Hurrengo helburua Museo-Etxea izango litzateke, Orioko historiak eta pertsonaia importanteenak merezi duten arreta eskaintzeko”.

Garraio eta
Errepideak Diputatua
Antton Jaime:
**“Autopistarekin
lotuko dugu
Orio”**

“2001-2003 urteetan, 1.000 milioiko aurrekontuarekin, Orio autopistarekin lotuko dugu. Ondoren, 2002-2004 denboraldian saihesbidea eraikiko dugu eta, era berean, Lasarterainoko hirugarren bide bat egingo da 2004-2006 urteetan”.

PARTERARIATIAK. Ezkerretik eskuinera, Joxe Goikoetxea (Karkara), Juan Priedek (PSE-EE), Joxe Miguel Leunda (EA), Jose Miguel Makazaga (EAJ), Emeterio Iribar (EH) eta Iñaki Iturain (Karkara).

Zerrendaburuekin hizketan

Ekainaren 13ko udal hauteskundeak direla eta, KARKARAk alkategaiekin mahai ingurua antolatu zuen maiatzaren 25ean, Kultur Etxean. Hala, mahai inguruan parte hartu zuten hauteskundeetan aurkeztuko diren bost alderdietatik lautako zerrendaburuek; Joxe Miguel Makazaga (EAJ), Emeterio Iribar (EH), Joxe Miguel Leunda (EA) eta Juan Priedek (PSE-EE).

Aurten lehen aldiz aurkeztuko den PPko ordezkarriak huts egin zuen azkenean, hasiera batean mahai inguruan izango zela baiezta zuen arren. Berak azaldu zigunez, alderdiak esan zion ez joateko HBk parte hartzen zuen mahai ingurura.

Giro ona izan zen bildutakoentzat artean eta jendea galderak egitera eta kezkak plazaratzera ere ausartu zen. KARKARAkoak gustora geratu ginen. Bukaeran, mahai ingurua gehiagotan antolatu beharreko ekitaldia dela esan zuenik ere bada. Orriotan jasotakoa han esandakoentzat laburpentxoan baino ez da eta, beraz, esandako asko falta dira.

JAKES GOIKOETXEA / IÑAKI ITURAIN

6. literatur lehiaketa

GEHIGARRI BEREZIA

Saritutako lanak

Ipuinak

1. Saria: Olatuak arroka lehertu nahi zuen, baina...
Jose Inazio Alguacil

2. Saria: Lau ordu. *Mikel Dorronsoro*

3. Saria: Bi egongela. *Iñigo Fernandez*

Akzesita: Errebelde baten egunkaria.

Iñaki Gurrutxaga

Akzesita: Zinema. *Zigor Etxaniz*

Olerkiak / Bertsoak

1. Saria: Olerki sorta. *Zigor Etxaniz*
2. Saria: Txalupa bat izan eta, *Iñaki Gurrutxaga*
3. Saria: Ur beltzak. *Iñigo Fernandez*

Akzesita: Erotu nintzen. *Nerea Urdangarin*

Akzesita: Azkenean egia. *Eli Urdangarin*

Olatuak arroka leberty nabi zuen, baina...

Jose Inazio Alguacil

Xamuelen espresiotik ez zen oraindik harridurazko keinua desagertu; beti bezala, oraingo honetan ere asko kostatzen ari zitzaion notizia berriaz guztriz jabetzea, eta horixe nabari zen bere hitzetan:

—Nire begiekin ikusi dudan bezala ikusi izan ez banu, ez nuke sinetsiko. Ez nuen uste Oto horrelakorik egiteko gai zenik.— Oto zeritzan horrek zerbait larria egin berri zuela agertzen zuen Xamuelen txundidurazko aurpegiak. Egia esan, aukera hori erabat bartertuta nuen nire imaginaziotik.

Abelen egoera bestelakoa zen. Xamuelen egoerarekin alderatuz, ez zegoen parekotasun izpirik. Iza ere, Abelek ez zuen inongo berririk ikusten Otoren porraean; ez, behintzat, berri azpimarragarririk.

—Ba horrek bi gauza adierazten diru: baterik, oso gutxi ezagutzen duzula Oto; eta, bestetik, oso imaginazio gutxi daukazula. Niri ez zait hainbestearainoko iruditzen Otok bere neska jipoitza. Ez dut esaten ondo dagoenik; baina bai, behintzat, espero genezakeela.

Abeli dena ondo iruditzen zitzaion. Ondo baino gehiago, dena normala iruditzen zitzaion. Bizitzako gertaera guztiak onartu egiten zituen, besterik gabe; bere senean inongo estimulorik josoko ez balu bezala, gertaera kru-delenaren berri izanda ere. Berak esan ohi zuenez, *gauzak gertatu egiten dira eta kitto*. Gauza batzuk, noski, beste batzuk baino gehiago eragingo zioten, baina ez luza-roan; berehala ahazten zituen; edo, gutxienez, itxura hori ematen saiatzen zen. Abeli importa zitzaiona bere burua soilik omen zen. Besteena horixe omen zen: besteena; eta berak ez zuen zertan sartu besteek gauzatan. Besteekiko erakusten zuen urruntasun horrek autonomia gehiago ematen zion bere bizitzari, independen-tzia gehiago, eta hori asko atsegin zuen Abelek. Libre izatea ahal zuen neurri handienean, berari zuzenki ez zegozkion arazoetatik kanpo geratuz. Noski, oso zaila da norbaiti zer dagokion eta zer ez bereiztea eta muga finkatzea, bakoitzak irizpide ezberdinak erabiliko dituelako erabaki horretan; baina Abelen kasuan ez ze-

goen zaitasun handirik: berak ez zuen ia ezeren gain erantzukizunik hartzen, ezinbestekoa zenean bakarrik.

Xamuel, berriz, Abelen bestaldeko punta zen. Abeli ezer ez zegokion bezala, Xamueli dena zegokion. Beti zegoen prest besteetaz gauzak jakiteko. Abelek besteen bizitzaran gehiegia sartzen zela aurpegiratu ohi zion sarritan, baina horrela erantzuten zion beti Xamuelek:

—Ni ez naiz *kuxkuxero* bat, hori esan nabi baduzu; nire inguruko pertsonataz arduratzen naiz bakarrik. Nire bizitzaren zati garrantzitsu bat diren heinean, ezinbesteko zati bat direla ez esateagatik, beren gauzak interesatzen zaizkit. Eta, gainera, horrela badakit nola jokatu behar dudan batarekin ala bestearekin uneoro; aldarte txarrean badago, tentuz; triste badago, goxotasunez; humoretsu badago, orduan alaikiro; eta horrela egoera ezberdin guztietan.

Abelek ez zion ezer erantzuten, Xamuel benetan *kuxkuxero* huts bat zela pentsatzen jarraitzen zuen arren. Bestalde, izaera faltsu bat zuela eta horrelakoak ere leporatu ziezaizkiokeen; inongo gezurrik esan gabe, gainera. Baina hori ere ez zitzaion gehiegia axola Abeli; nahikoa egiten zuela uste zuen Xamueli besteen bizitzak pakean uzteko aholkatuz.

Bien bitartean, Xamuelek bere horretan jarraitzen zuen:

—Ba, egia esatea nabi baduzu, Abel, nik ez nuen espero Otok bere neska jipoitzeko ausardia izango zue-nik. Basakeria hori justifikaezina da; ez dago munduan ekintza hori ahalbideratzen duen atrazoirik. Eta are gutxiago bost minuto beranduago iristeagatik. Gainera, ziur nago kabroi matxista horrentzat apaindu nahian atzeratu dela. Ez dago horretarako eskubiderik.

Xamuelek arnasa hartzeko beta bilatu zuen. Abeli hitz egiteko aukera ematen zion era berean, bainak hark ez zion aukera horri probetxurik ateratzeko asmo handirik azaltzen. Egiazki, Abelek uko egiten zion gehienetan adierazpen askatasuna erabiltzeari. Eta, egia esan ere, Xamuelek gustukoa zuen Abelen mututasun hori, ho-

trek bere pentsamenduak modu zabalean adierazteko parada eskaintzen baitzion. Eta Xamuelentzat oso garrantzitsua zen bere ideiak kanporatzea:

—Ikusitako ikusi eta gero, honako ondorio hau datorkit burura: arazoa ez da soilik Oto oso gutxi ezagutzen dudala, baizik eta oso gutxi ezagutzen dudala giza-natura orokorrean. Nik uste nuen —orain arte, noski— pertsona batek beti modu berean edo, gutxiez, antzeko moduan jokatzen zuela egoera jakin batzuen aurrean. Pertsona baten erreakzioa halakoa izan baten zirkunstantzia batzuetan, erreakzio hori beti berdina izaten jarraituko duela zirkunstantzia horiek errepiatzen diren momentuan. Alegia, estimulo bakoitzaren aurrean modu ezberdinean erantzun dezakeela batak ala bestek, baina erantzuteko modu hori beti berdina izango dela pertsona bakoitzean. Ez dakit ondo ulertzen didazun.

Abelek bazekien zer esan nahi zuen Xamuelek hizlari on bat izateko bere ahalegin horietan, baina ez Xamuel trebea zelako azalpenak emateko orduan. Behin baino gehiagotan gustura esango lioke ez zekiela gauzak adierazten, nahastu egiten zela kontzeptuak azaltzerakoan, baina segituan konturatzen zen ez zuela merezi, horixe baitzen Xamuelen saltsa. Hitz egiten uzten ziotenean gozatzen zuen benetan Xamuelek, esaten zituenak bota litezkeen barrabaskeria handienak baziren ere. Gainera, Abeli barregurea ematen zion Xamuelen solasean ariazko moduak, zientifiko ospetsu bat bailitzan hitz egiteko ohitura zeukan-eta. Beraz, jaramon gehiegi egin gabe, jarraitzeko keinua egiten zion, dena ondo ulertzen zuela adieraziz eta bere atentzio osoa eskainiko balio bezala:

—Baina gaur konturatu naiz nire teoria horrek ez duela ezertareako balio. Otoen jarrera horrek bertan behera utzi ditu nire buruzazio guztiak. Gizakiaren portaera guztiz misteriotsua da. Egongo da, agian, mekanismoren bat gure burmuinetan, orokorrean modu sistematiko batean jokatzen bultzatzen gaituena. Modu sistematiko eta erregular horretan jardutera eramatzen gaituen beste arrazoien bat ere egonen da, seguruenik, eta horietako bat izan liteke gizartearen eraginez jasaten ditugun rolak; hau da, modu batean aritzeko ohitura hartzen dugu, eta azkenean beti berdin aritzetan gara, ez daukagulako aldatzeko gaitasunik. Baina hori beste kupeleko ardoa da, eta horretaz geroxeago hitz egin genezake. Orain interesatzen zaidan gaia beste bat da: agian, aurreikusi dezakegu halako edo bestelako jarrera

bat izango dugula egoera batean ala bestean, baina ezingo dugu sekula ziurtatu hori beti horrela izango denik. Badago gure ulermenetik ihes egiten duen zer-bait, gorengo indarren bat edo halakoren bat, eta horixe da batzuetan gure erreakzioetan erabateko ezusteak eragiten dituen arrazoia. Otorena gogoratu basterik ez daukagu horretaz konturatzeko. Zer izan liteke, bestela?

Elkarritzetaren pisu guztia Abelen gain erori zen. Oraingo honetan erantzun beharra zeukan, galdera zuzena izan baitzen. Ez zuen ihesbiderik. Baina Abel aspertzen hasia zeguen solasaldi horretaz. Bost minitu baino gehiago ez zituzten egin Otoz eta gainontzeako hizketan, baina berak nahikoa eta gehiegiz ere bazuen horrekin. Hortaz, Xamuel pixka bat zirikatzeko garaia iritsi zela pentsatu zuen, ordurako nahiko harro baitzibilen Xamuel bere azalpenetan. Abelek oso gustukoa zuen Xamuel xaxatzea, eta bazekien Xamueli min egitzen ziola berarekin sartzeak:

—Arrazoia daukazu, bai, baina ez dezazula pentsa sekulako aurkikuntza antropologiko bat egin berri duzun. Hori gauza jakina zen, lehendik ere. Argi dago pertsona bat normalean modu berdin xamar batean arituko dela baldintza batzuen ala besteen menpean, baina horrek ez du esan nahi noizean behin portaera hori bestelakoa izango ez denik egoera berdinaren aurrean—. Eta nahi zuen lekura iritsi zen, azkenean, Abel. Burlazko tonu arin batek bildu zuen bere ahotsa.

—Dena den, Xamuel, ez zaitut zu imaginatzen patxadazko erreakzio bat izaten notizia baten aurrean, notizia hori edozein tankeratakoia izanda ere. Beti omen dago erregela orokorra apurtzen duen salbuespen bat eta, zu izango zara, antza denez, zure teoria berri horren salbuespena; erregela orokorra baietzatzen datorren salbuespena, alegia.

Xamuelen erreakzioa, espero zitekeen bezala, berehala iritsi zen:

—Zer esan nahi duzu horrekin, edozer gauzagatik asaldatzen naizela, akaso?

—Hain zuzen ere. Onartu ezazu horrela dela. Edozein huskeriagatik jartzen zaizkizu kirioak dantzan. Bestela, ez al duzu gogoratzen nola jarri zinen, duela pare bat egun, fakultateko zerbitzaileak ez zigulako *On egia* esan baziaria mahairu ekarri zigunean? Egunero *On egia* esaten digula eta, derrigorrez, beti gogoratu behar aldu, ba? Nik dakin, behintzat, *On egia* hori ez da sartzen menuaren prezioan.

Xamuel jadanik ernegatuta zegoen. Baina Abelek oraindik ez zuen amaitu bere irainarekin. Laket izaten zuen arantza barrunino sartzea, min egin arte. Bihotzean zitzada eman eta odola atera arte. Eta Xamuel bere lagunik onena bazen ere, ez zitzaion importa:

—Edo ez al duzu gogoratzan, baita ere, nola jarri zinen bokatarekin batera Fanta bat dohainik ematen zutela kontatu zizuten hartan? Bazirudien zure esistentzia Fanta batera mugatzen zela, Fanta hori oxigenoa izango balitz bezala.

Xamuel lehertzeak zegoen. Arrapaladan berotzen zitzaion burua, eta are azkarrago bere aurkako isekak jasaten zituenean. Era txiki-txikitik Xamuel eta Abel lagunak ziren arron, haserretzen zen guztietan bezala, bere hitzeari urduritasunaren arrastoa ageri zen oraingo honetan ere, bere aurrean zuen zirikatzaile kruel hura ezezagun bat izango balitz bezala:

—Zer? Hasi al gara bazterrak nazkatzen? Zerri bat zara, Abel, eta ez duzu inoiz ikasiko behar den bezala portatzen. Uste dur hori baino begirune gehixeago merezi dudala zure alderik. Gertatzen dena da zuk ez duzula sekula santan sentsibiliterik izan. Ez duzu inoiz poza edo tristura adierazi. Gauza guztien aurrean inpartzialtasun osoz jokatzen duzu; subjektibotasonik gabeko pertsona bat zara, eta ezaugarri horrek sentimendua zer den ez dakien robot bat bihurtzen zaitu. Itxura hori eman nahi duzu kanpora begira, harkaitz mugiezin bat zaren itxura; baina ni ziur nago dagoeneko barruak janda dituzula zure sentipenak expresatzen ez duzulako ikasi zure bizitza osoan. Ziur nago, baita ere, sarritan, bakarrik zaudenean, amorru bizian negar egiten duzula sentimendu horiek jendeari adierazteko gai ez zarela. Eta, seguru enik, jeloskortu egiten zara nirekin, nik ez dudalako nire sentsibilitatea azalean emateko inongo arazorik. Eta horrek min ematen dizu, onartu nahi ez baduzu ere. Eskertu egin behar zenidake zure ondoan dagoen pertsona bakarra ni izateagatik. Ez al zara konturatzen inork ez duela zuregana hurreratu ere egin nahi?

Xamuelek erdi-erdian asmatu zuen. Esan berri zuena egia borobila zen, baina Abel ez zen bigundu; ixilik geratu zen, Xamuelen arnasestuan itzalean. Eta eztabaida horrela bukatu zen. Beti amaitzen ziren horrela Abel eta Xamuelen arteko eraso dialektikoak. Pozoinaz bustiriko hitzak gurutzatzen zizkioten elkarri, txit mingarriak ziren hitzak, baina hurrengo egunean dena ahaztuta zeukan biek. Bisan bihotzbera zelako eta

ezin zuelako luzaroan haserre egon bere lagun onenarekin; berehala egoskortzen zen bezala, berehala adiskidezten zen, baita ere. Eta besteak, berriz, haserretu ere ez zelako egiten apena. Hurrengo egunean, Xamuelek barkamena eskatuko zion Abeli, eta Abelek irribarte lotsati batez ezantzongo zion. Abelek ez zion barkame-na eskatuko, baina hori ez zitzaion importa Xamueli, nahikoa baitzuen irribarrearekin.

Bien arteko liskar horietan, Xamuelek fede txarrez jokatzen zuen. Neurri batean, haserre zegoelako, eta haserre zegoenean bere buruaren kontrola galdu era ez zekielako esaten zuenak zenbateko ahalmen eritzalea zuen Abelengan; baina beste neurri handi batean, fede txarrez hitz egiten zuen, Abelen sekretua deskubritu nahi zuelako. Abelen gogortasunaren sekretua edo arrazoia, alegia.

Elkartu mokoka ari ziren horietan, Xamuelek min egin nahi zion Abeli, baina ez Abel gorroto zuelako, baizik eta bere kilimak non zeuden aurkitu nahi zuelako. Izan ere, betidanik, edo Xamuelek Abel ezagutzen zuenetik behintzat, Abel arroka bat bezain sendo ageri zen jendearen aurrean; baina Xamuelek uste zuen zerbait egon beharra zuela, Abeli bere sentimenduak kanporatzeko gai izango zen zerbait. Ez baitzen posible pertsona bat sentimenturik espresatu gabe bizitzea. Eta horixe zen aspalditik Xamuelen helburua: arroka mila zatitan lehertuko zuen zer hori topatzea.

Xamuelen ustez, Abelengan urruntasun eta ixtura hori eragin zuen zerbait egon zen bere haurretzaroan; *Trasmarraren bat edo...* berak esan ohi zuen bezala. Baina sendotasun hori sortu zuen zerbait egon zen bezala, egon behar zuen, baita ere, biguintasuna edo ahultasuna eragin ziezaiokeen zerbait. Xamuelek bazeikien pertsona barruk besteak baino sentiberagoak direla. Baina, berak zioen bezala: *Munduan ez dago gezurrezko pertsonariak; pertsona pertsona den beinean, benetazko batita. Eta benetazko iaizatea sentimenduak edukitzearerin bat datorrenez, Abel ere izango ditu bere sentimenduak, beste guztiok gureak ditugun bezala.* Berak asmaturiko silogismo antzeko horiek erabiltzea oso gustukoa zuen Xamuelek. Egia esan, berak asmaturiko burutazio guztiak zituen gustukoak Xamuelek, burutazio horiek egiazat hartzen zituelarik. Harro sentitzen zen bere ideietaz, eta harrotasun hori zela eta kanporatzen zituen bere ideia horiek irakasle aditu baten modura.

Kontua da Xamuelek urreak zeramatzala Abel zirkatzen, berak ere Akilesen orpo propio bat izango zue-

Iakoan hor nonbait. Eta aurkezten zirzaizkion aukera guztiak aprobetxatzen saiatzen zen Xamuel. Askotan ahalegintzen zeh bien arteko solasaldiak bere helburu horretara bideratzera, Abelen ahultasuna non zegoen aurkitzeko. Elkarriketak manipulatu egiten zituen azken finean, eta baitu ere hitzezko labankada makurrak bota behin baino gehiagotan; manipulazio eta eraso horiek, noski, fede txarrez egiten zituen, baina Xamuelen asmoa ez zen gaiztoa, inondik ere. Abel bere lagunik onena zen, eta, ondorioz, bereganu hurbildu nahi zuen; horrela, bere penak eta bere pozak elkarbanatu ahal izango zituzten.

Ahalegin horietan, Xamuelek bazuen konbentzimendu bat: Abelen familiarian zegoen gakoa. Abelek gutxi hitz egiten zuen, baina bere familiaz ez zuen sekula deus esaten. Bazirudien ez zuela familiarik, baina bazeukan bere sendia, bai. Xamuelek kontu ugari zekizkien Abelen guraso eta arrebari buruzkoak, baina ez Abelek berak kontatzen zizkiolako, baizik eta herrian aipatzen ziren marmarrengarik. Gauza jakina da herri txikietan ez dagoela sekretu bat gordetzerik, eta Xamuel eta Abel bizi ziren herri txikia ez zen salbuespen bat zentzu horretan. *Kuxkuxinga* kirilik ospetsuena zen han ere; nola ez?

Kontuak kontu, Xamuelek usain txarra hartzen zion Abelen familiarri, eta ziur zegoen hortxe aurkitu behar zuela bere kezka guztien giltza. Abelen izaera itxi eta hotz horrek zerikusi zuzena izan behar zuen bere familiarekin.

Bazekien, jendeak kalean esaten zuenagatik, aita mozkor galanta zuela eta gauero, etxeratzerakoan, kristoren iskanbilak sortarazten zituela bere auzokideekin; eta, gero, behin etxeen sartuta, kanpotik ere sekulako garraisiak eta irainak entzuten omen zituzten inguruari lo egin ezinik bizi zirenek. Oso gaizki omen zegoen lanetik bota zutenerik, *bizitzaz teknologiko-zientifiko berri bonen behar informatiko-digitaletara ez zelako egokitzentzian*, antza, enpresako nagusiak arrazoitu zion bezala.

Herrian oso zabalduta zeuden beste esamesen artean zegoen, baita ere, bere amarena; alegia, kanpoko amante bat izango ote zuen, eta bustin ikastaroaren aitzakiz joaten zela Donostiarra bere maitalearekin elkartzera.

Sendiarteko erlazio gatazkatsu horien fruitu zen Abelen arreba gaztea, atzeratua bera. 19 urte bazituen ere, 6 urteko umi baten adimena besterik ez zuen. Horrela, ez dago esan beharrik egoera horrek sortaraz zitzakeen arazoak. Astakeria litzateke neskatoa bakarrik uztea, eta

horregarik hartzen zuen Abelek bere gain arreba atzerritua zaintzeko ardura; izan ere, aita ez zegoen lan horietarako, eta amari ere gehiago interesatzen zirzaizkion Donostiako bustin ikastaroak. Hori zela eta, Abel beti ibiltzen zen bere arrebaren atzetik. Dena den, oso neska bihuria zen, eta askotan ihes egiten zion Abeli bere bistatik. Eta beste askotan ere, gauez batez ere, etxetik aldegiten zuen, Abel lo sakonean harrapatzen zuenean; horretarako oso argia baitzen neskatala. Abelen arrebari gauez paseatzea gustatzen zitzaion, eta, batez ere, hondartza aldean ibiltzea atsegin zuen. Batek baino gehiagok palazioko palmondo azpian eserita ikusia zuen aldizka.

Eta arazo guzti horien erdian Abel zegoen. Xamuelek askotan galdezen zion Abeli bere familiako kideengatik, zeharka bazen ere, eta beti elkarriketak galdezko aukera aproposa ematen zion heinean. Hori bai, familia buruz galdezen zion bakoitzean kontu handiz ibiltzen zen, hanka non jarri bi alditan pentsaraz. Izan ere, errespetu handia zor zioten elkarri betidanik; agian horixe zen harreman arraro horren konexio puntuak elkarrenganako erakusten zuten errespetua. Denetaz hitz egin zezaketen eta edozer gauza esan zezaketen, baina beti errespetua galdu gabe. Eta begiruene horren adierazle zen, bestek beste, elkarrekin zuka hitz egitean; txikitatik elkar ezagurten bazuten ere, inork ez zituen sekula beren artean hikaz berba egiten entzungo. Hainbestera inisten zen bien arteko errespetua.

Dena den, Xamuelek Abelen familiaren gorabeheratan sartzeko abagadunea izaten zuenean, Abel beti oso lasai aritzen zen. Erantzun iheskorak ematen zizkion Xamueli, eta berehala beste gai batera pasatzen zen, besterik gabe. Are gehiago, askoran mespreuzko puntu batekin ere hitz egiten zuen bere gurasoez, maireko ez balitu bezala.

Eta Xamuel ondorio horretara iritsi zen udazken bareko arrats batean, barrako puntako faroaren azpian eserita zeudela biak. Haizeak iparretik jotzen zuen gogoaz, baina gustura hartzen zuten haize fin hori beren aurpegieta, udak urtitako beroa oraindik nabaria baitzen artean. Beren begien aurrean itsaso zabala zuten barebare, eta eguneko azken eguzki printzek ezkutatzeari uko egin nahi ziorela zirudien, denboraren aukako borroka utopiko batean. Barra erraldoi hora jarri zuten arte, benetan paraje bukolikoa gertatzen zen barra txikiaren foro azpitik gozaru zitekeena.

Ba, arrats hartan kontuaratu zen Xamuel Abeli bost

axola zitzaizkiola bere gurasoak, eta baita ere ezin izango ziola inoiz bere arrebaren konturik atera ahotik; Xamuelek bazekien Abelek arreba maite zuela, baina bazekien, baita ere, ez zuela inoiz onartuko hori horrela zenik, eta horixe zen egun hartan deskubritu zuena. Hala ere, Xamuelek ez zuen gogoratzen arrats hori deskubrimendu harengatik; ez, behintzat, horregatik bakarrik. Izan ere, arrats hartan Xamuelek bere bizi-tzako esperientzia policenetako bat bizi zuen. Ia beti bezala, Xamuel bera zen hitz egiten ari zena:

—Pinochetena izugartia iruditzen zait. Era ezin dut sinetsi nola oraindik bere aldeko jendea egon litekeen, egin dituenak egin dituela jakinda.

Abeli, beti bezala, aspergarria iruditzen zitzaion kasu hori ere; gainera, egunkari eta telebistan ez zegoen beste gertakizunik, eta horrek amorrubizian jartzen zuen: Pinochet gora eta behera. Baina erantzun bat eman beharrean aurkitzen zen, Xamueli bere teoria berriren bat azaltzeko aukera ematearren, sikeria:

—Ba, dena ez delako beltza edo txuria, Xamuel. Denek zu bezala pentsatuko balute, mundu honetan ez lego ke saltsarik. Ez al zenuen zuk zeuk esaten, baina, aurreko batean, pluraletasun ideologikoa gizakiaren abetastasun intelektualaren sinboloa zela? Era ez al zenuen esaten pluraletasun idelogikorik ez balego, gizakia oraindik kobazuloetan bizitzen egongo zela, eta horregatik ezinbestekoa zela munduan iritzi anitz egotea gizakien garapenerako?

—Barkaidazu, Abel, baina kasu honetan kolore bakar batentzat dago lekua. Ezin da onartu besterik. Argi baitago Pinochet faxista hori hilketa, tortura, genozidio eta beste hainbat basakeriaren etantzule dela. Errudun bat egon behar du, eta hori Pinochet da, ezpairik gabe; bere gobernupean gauzatu baitziren delitu krudel eta mesprezagarriz guzti horiek. Eta zerritik horrek latrutik ordaindu beharko du urteetan zehar sortutako min guztia.

Xamuel harro sentitzen zen bere esaldietaz. Beteta zegoen. Segurtasun osoz mintzatu zen, arrazoia zuela zalantran jarri gabe. Berak zioen guztia egia zela uste izaten zuen.

Abeli, berri, ez zitzaion batere gustatzen jendea horrela mintzatzea. Higuina sortarazten zion norbaitek mesprezuz hitz egitea beste norbaitetaz, beste norbait hori munduko gizakirik gaiztoena eta zerriena izanda ere. Gainera, Xamuelek esandakoak are eta nazka gehiago ematen zion, esan zuena hain konbentzionala izate-

agatik. Iritz konbentzionalak gorroto zituen, eta Xamuelek gertakizun horrekiko azaldu zuen ikuspegia erabat konbentzionala iruditu zitzaion Abeli. Dena den, gorroto hori ez zen islatu bere hitzetan, baina ezin izan zuen ekidin ironia apur bat.

—Bai, noski, teleberri eta egunkari guztiak diotena. Errazena kondenatzea baita, barkamena eman beharrean. Justizia egingo al da, ba, 80 urte baino gehiagoko agure zahar eta gaixo bat kartzelaratzear? Ba, hori justizia bada, nik ez dut justizian sinesten. Nahiago dur mendekua; mendekua, gutxienez, benetazko zerba da, gizakiaren barruko grin ezkutuen adierazpena. Baina ez justizia, botereak sortutako hitz potolo hori, *biritarren segurtasuna eta eskubideak babesteko* sortua. Justizia gezur handi bat da: itxura asko, baina edukin gutxi; justizia asmakizun hutsa da. Mendekua, berriz, betidanik esistitzen den instinto bat da, gizakia gizaki denetik; jatea edo larrutan egitea bezala, mendekua ere gizakiak asetzeko beharra sentitzen duen instinto irracionales da. Jendeak mendekua bilatu nahi duela esango balu, orduan ulertuko nuke Pinochetekin egiten ari direna; baina ez ditzatela-beren buruak engainatu justizia nahi durela esanez. Benetan bilatzen ari direna mendekua baira. Mendekua ez da izango, agian, pertsonaren duintasuna eta borondore onaren adierazle edo ikur egokiena, baina justizia ere ez. Borondore onaren adierazle garbieta barkamena da, baina munduko putakume handienari barkatzea erronka latza da *gizartearentzat gaur egun; erronka larregia*. Ez daukagu barkamena emateko gaitasunik, gaitasuna izateko aurretik nahi eduki behar dugulako, eta barkarzeko nahi edo borondoreta urria da garaia hauetan. Jesukristorenengan sinesten duen hainbat eta hainbat Pinochetekin exekuzioaren zain egongo dela ziur nago, eta horiexei esango nieke nik eazergatik ez duten Itun Berria ondo interpretatzeko kasu honetan. Baina ez: kasu honetarako ez dira kontuan hartzen Itun Berriaren mezuak; ez dakigu beste masaila jartzen, ez dakigu barkatzen, eta horrek Pinochetekin maila berean ezartzen gaitu. Ez gara bera baino hobeak.

Abelek iritzi konbentzionalak gorroto zituen bezala, Xamuelek iritzi alternatiboak gorroto zituen. Abelek gutxitan hitz egiten zuen, eta hitz egiten zuenean, gehienetan ikuspegi erradikalak azaltzeko izaten zen. Xamuelek uste zuen Abelek ez zuela benetazko sinestenik azaltzen zituen ideia iraultzaile horietan; atentzioa deitzeagatik bakarrik minizatzen zela modu subertsibo horretan, alegia. Xamuel haserre zegoen, eta

Abelen jokaera faltzu hori agerian utzi nahi zuen. Guzti hori aurpegitzeko prest zegoela, ordea, Abelek jarraitu egin zuen, lehentxeago zerbaite esatea ahaztu balitzao bezala:

—Hala ere, tiro batez kolpatu eta beste mundura bidaltzen badure ere, niri hor konpon. Pinochet oso urrutti geratzen zaigu, orain horretaz arduratzan hasteko. Badaukagu hemen ere nahiko arazo, bakoitzak berarekin. Guzti honetaz ateratzen dudan ondorio garbi bakarra zera da: giza- eskubideen deklarazio unibertsalaren 50. urteurrena ospatzeko propaganda aproposa eskaini duela dohainik Pinochetek. Hori, behintzat, eskertu beharko genioke.

Xamuelen asmo guztiak bertan behera erori ziren. Abelek erabateko buelta eman zion bere ekitaldiari, beregan hain ohizkoa zen indiferentzia hori erabiliz. Azkenean, zerbaiten edo norbaiten aldeko joera hartu zuela bazirudienean, esaldi batekin hankaz gora uzten zituen aurretik esaniko guztiak, ezertan sinetsiko ez balu bezala. Ez zitzaion importa bat ala bestea izatea; beltza ala txuria, edo beste edozein kolore izatea.

Eztabaida bukatuztar jo zuen Abelek ironiaz kargaturiko azken esaldi horrekin, eta tentsioz beteriko ixilunea nagusitu zen orduan barrako foro azpian. Baino Xamuel ez zen gustura geraru; haserre zegoen oraindik, eta bere zeta hori askatu beharra zuen. Nola edo hala lasaitu egin behar zuen. Beretzat oraindik ez zen bukatu eztabaida; urrutirago iritsi nahi zuen, eta Abelek ate bat itxi bazion ere, berak beste bat irekiz jarraituko zuen. Momentu huraxe aproberxatuko zuen elkarriketa bere baratzera eramateko, parada egokia zuen eta horretarako. Oraingo honetan ez zitzaion importa bere asmoak agerian uztea, benetan haserre zegoen eta; oraingo honetan ez zion erreparruko Abelenganako errespetua mantentzeari, beti bezala, eta zuzenean erasotuko zion. Intentzio txarrrez jantziriko galdera batekin moztu zuen Xamuelek foro azpiko ixilunea:

—Ondo da. Zuretzat dena urrutti geratzen dela dirudienez, hitz egin dezagun gerturago geratzen zaizun zerbaitetaz... Ea... Zer moduz dabil zure arreba? Ez dut aspaldian ikusi eta... zuk ere ez duzu jadanik kalera ateratzen, ezta?

Abelen surpegian ez zen sorpresa izpirik somatzen. Sorpresa baino gehiago, arrenkurazko begirada latz bat azaldu beharko zen bere espresioan, Xamuelen aipamena oso krudela izan baitzen. Abelek ondo zekien zergatik egin zion galdera hori Xamuelek; baina, hala ere, ez

zuen haserrerik erakutsi bere erantzunean:

—Egia da, bai. Azken bolada honetan ez du etsetik irten ere egin nahi.

Xamuelek sekulako aukera zuen. Bazeikien esatera zohoana ez zegoela batere ondo, baina Abelen bihotzera iritsi nahi zuen, eta bere lematariko bat bonako hauxe zen: *Helburua ona bada, bidearen nolakoak ez diri axola*. Horrela, bada, bere lagunik onena galtzeko arriskua hartu zuen bere gain:

—Egia esan, guztiz normala eta logikoa iruditzen zait; batez ere, kontuan izanik abuztuko gau hartan mutil horiekin gertatu zitzailona.—Xamueli jarraitzeko zalantzak sortu zitzalizkion orduan, ondotxo baitzekien egitera zohoana egin zitekeen gauzarik itxusiena zela; baina, azkenean, aurrera joatea erabaki zuen. Jada ez zegoen atzera botatzerik. Eta benetan haserre zegoen Abelen izaera zen bezalakoa izateagatik.— Palazioko palmondoan bortxatu zuten putakume horietaz ari naiz. Herriko jendea behar zuen izan, herriko jendeak soilik daki-eta zure arreba sarritan ibiltzen dela gauez, baka-trik, paraje horietan. Horrelako esperientzia jasangaitz baten ondoren, guztiz ulerkorra da inor ikusi nahi ez izatea. Benetan zaila gertatu behar zai oain jendeaz fidatzea. Gainera, jakin ere ez dakigu zenbateko mina eta kaltea eragingo ote zuen pasadizu horrek zure arrebaren senean; bere egoera mentalagatik, diotsut.

Beste ixilune bat. Giroa benetan kargaturik zegoen. Esanarekin batera, Xamuel jadanik darmutzen hasia zen. Esan berri zuenaren kruzelkeriaz jabetzen hasi zen. Hori ez zitzaion lagun bat egiten. Bere buruak higuina ematen zion. Asaldatzen zenean, gauzak bi aldiz pentsatu gabe botatzen zituen, bera oso espresiboa eta sentibera izaki. Eta gauzak bitan pentsatu gabe esaten zirenean, batzutan hanka sartzen zen. Eta, zalantza izpirik gabe, oraingo honetan horixe gerratu zen: hanka sartu zuen. Kabroi bat zela pentsatu zuen bere barrutako.

Baina impresio hori ilusio batekin nahasi zitzaion segituan, Abelen aurpegia aldatu egin zela konturatu zenean. *Harrapatu diat*, esan zion bere buruari. Eta egia zen: Abelen aurpegia zeharo eraldatu zen. Bere begirada ez zen berdina; ez zen besteetan bezalakoa. Xamuelek Abelen begiek modu berezi batean dizdira egiten zutela ikusi zuen; haserrearen poderioz, negar egitera zohoala iruditu zitzaion. Lehertzeak zegoen. Azkenean, Abelen ahulezia non zegoen aurkitu zuen! Baino Abelen erantzuna sinesgaitza izan zen, orduan:

—Bai, motel. Ez dakigu nola hartuko zuen bortxaketaren istorio hura. Edozein modutan eragin ziezaiokeen. —Eta orduan Abelek Xamuelek inolaz espero ez zezaikoa gaineratu zuen. Pentsa ezazu gustatu izan balitzao. Orain herriko mutil guztien atzetik ibiliko litzateke, kuleroak airean dituela.

Eta hori esatearekin batera, Abelek sekulako barre-algara bota zuen. Era horren ondoren, beste ixilune bat jabetu zen faro azpiko egoeraz. Onaingo hau luzeagoa izan zen, baina tentsioa ez zen desagertu.

Xamuel txundituta zegoen. Minutu bat lehenago uste zuen Abelek urteetan zehar gordetako sekretua deskubritu zuela, baina usteak erdia ustel geratu zitzakion. Dena den, ez zuen pentsatzen bere saiaera hutsalean, baizik eta Abelen erreakzioan: bere arreba atzeratuaren bortxaketaren kontura txistea eginez!

Xamuel konturatu zen ez zuela batere ondo jokatu. Ez zen lehiala izan. Zer gertatuko litzateke, deskuidoan, Abel lehertu izan balitz? Xamuelek batzutan teoria ederrak ere ateratzen zituen, eta horien artean honako hau otu zitzzion dramaz beterikō momentu hartan: pertsona bat mintzera iristen bazara, orduan lortzen duzun gauza bakarra pertsona horrek gutxiago maitatzea da. Eta hori ez zuen Abelekin gertatzerik nahi. Beren arteko harremana pikutara botatzean egon zela sentitu zuen. Ziur zegoen Abel min egin ziola bere hankasartzeak, baina Abelek maisutasun miresgarri batez gainditu zuen egoera. Xamuelek bazeikien Abelek egoera jasanezin horretatik alde egiteko erabili zuela txistea, eta ez sentimendurik gabeko pertsona bat zelako. Gogortasun txalogarria erakutsi zuen Abelek ateraldi horrekin, eta Xamueli duhintasuna zer den errakutsi zion, lekzio ahaztezin bat emanet. Eta Xamuel guzti horretaz konturatu zen: Abelek bere arreba asko maite zuen, baina Xamuelekin ez haserretzeagatik gorroto guztia irentsi eta gizon batek bezala jokaru zuen. Barkatu egin zion Xamueli bere errakuntza larria. Besteentzat sentimenduekin jolastea errakuntza handia baita, eta Xamuel behin eta berriz aritu izan zen Abelen sentimenduekin jolasean.

Xamuelek bere buruaz nazka sentitzen zuen. Munduko izakirik gaitzoena eta maltzurrena zela sentitu zuen. Abelen begirunerik ez zuela merezi pentsatu zuen. Negar batean lehertu zen Abelen sorbaldan.

Eta, orduan, Abelek momentu horretan esan litekeen gauzarik politena esan zion Xamueli, goxo-goxo:

—Xamuel, baina ez al zara konturatzen zu eta ni

elkarrekin egotera kondenatuta gaudela? Ezin gaitu ezerk banandu. Ez dago munduan bananduko gaituen ezer. Betirako lagunak izateko jaioak gara, destinoak horrela izatea nahi izan du eta. Eta alferrikakoa da destinocren nahien aurka borroka egitea.

Aurrerantzean, Xamuel udazkeneko arrats hartaz oroituko zen bakoitzean, eta sarritan oroituko zen, gauza bakarra botako zuen faltan: Abeli ere malkoak ez erori izana, berari bezala. Baino hori gehiegi eskatzea zen, Abel oso gogorra baitzen. Apurtezina, Zirkiturik gabea. Hala ere, Xamuelek, oso erromantikoa izaki, beti imaginatzen zuen udazkeneko arrats haren, barrako faro azpian eserita (artearen paraje bukolikoa zenean), Abeli malko batek ihes egiten ziola begi batetik behera, ezpainen artean izkutatuz.

Xamuel ura bezalakoa zen, ahula eta hauskorra. Abel, berriz, harkaitza bezalakoa, sendos eta apurtezina. Zeharo ezberdinak ziren biak, eta hainbat kontutan ez ziren ados jartzan. Xamuel eutanasiaaren alde zegoen, eta Abel ez. Xamuel abortoaren alde zegoen, eta Abel aurka. Xamuelek bidaia egin zendea eta kultura berriak ezagutzea zuen gustuko, baina Abelek ez. Xamuelek marxismoan sinesten zuen; Abel, berriz, ideologikoki ez zen inorekin identifikatzen, oso eszeptikoa zen. Batak pentsatzen zuena ez zuen pentsatzen bestea, eta alderantziz. Bien artean gatazka eta konfrontazioa irteten zen garaile ia beti.

Xamuel zen Abelengana hurbiltzeko ahalegin gehien egin zituen. Abel ez zen Xamuelen laguntasuna mantentzeaz gehiegi arduratzen. Xamuel zen bien arteko erlazioa bizirik mantentzen saiatzen zena. Baino Abelengana hurreratzeko borroka horretan, behin eta berriz maskor baten kontra jotzen zuten bere asmo on guztiek. Itsasoko ura harrotzen denean olatu bilakatzen den bezala, Xamuel ere olatu baten indarrarekin abiatzen zen Abelen bihotzera iristeko asmoz; baina Abel harkaitza zen, eta olatuak ezin du harkaitza lehertu. Olatua beti jausten da arroken kontra indar handiz; baina, azkenean, olatua bera izaten da apurtzen dena, harkaitzak zutik jarraitzen duclarik. Eta berdin gertatzen zen Xamuel eta Abelekin.

Dena den, nork imaginatu dezake itsasertzeko olatua menditik behera abaitzen diren arroketatik urrun? Nor ausartu liteke olatua eta harkaitza lagunak ez direla esatera? Nori otuko zaio etsaiak direla esarea?

Abel eta Xamuel. Biak elkarrekin zeudenean, gehienetan, ekaitza izango zen. Baino batzutan, ekaitza baretu

egiten zen, eta orduan konturatzen ziren biak batakezin zuela bestea gertu izan gabe bizi. Elkarren beharra zurela konturatzen ziren barealdietan. Udazkeneko arrats

berro era haizetsu hartan bezala, burrako foro azpian eserita zeudela, maitasunezko besarkada batean murgildurik.

Lau ordú

Mikel Dorronsoro

Kanpandorreko ezkilak bat-batean iratzari nau gustura nengo en lozorrotik. Bat, bi, hiru... Zortzigarren kanpaihotsarekin ohetik jauzi egin eta leihora igo naiz. Neguko arrastiri honek ere, kristalaren beste aldean dauden lore, karrika eta mundu guztia kolparu eta bustitzen dituen euria darabilki. Inulararekin batera, hotz jauna arrandiro dabil kaleetan; bestela, Txomin botikariak ez luke eramango gaur daraman berokia. Laster ditugu elurtak. Ohera beginatu eta hor dago Mari, barrea aurpegian; ez da esnatu; zertarako esnatu horrelako giroarekin? Ez du ezer handirik galtzen.

Etxeko ate pisutsuak horma oro dardarka jarri ditu; Beñat izango da. Atzo esan zuenez, Arbelbidearen baserrira joateko zen; amona Bixenta, Mariren lagun minak, biriketako infekzio barek jota aste batzu zera-matzala ohean, eta bisita egin eta orain bueltatuko zen. Ni, berriro ohe gainean eseri, eta Mariren aurpegi zimurtuan, bere ametsa dezifratu nahian jarri naiz. Egurrezko zoluau, oin hotsek salatzen dute Beñat; zurubia igo eta hona dator. Txito txikia bezala blai zegoenez, sutondora hurbildu da; sendagaien poltsa lurrean laga, berokia eta txapela esegitokian zintzilikatu eta urdin-dutako adatsak lehortu ditu, ohe ondoan dagoen mahai- txokoko argi-entziak gorri kolorea ematen dion trapubatez; giroa eta gorputza berotzeko egur botzu bota sutara, eta, esku ahurrak igurtziz, ohe inguruna hurbil-du da. Marirengana bentzitu eta bekokian muxu eman dio, egunero lez, esna zedin. Gaur, hala ere, ez ditu begiak zabaldu.

—Mari, Mari! —hots egin dio arduraturik; besotik helduz, astindu bat eman dio; Mari ez da mugitu. Alkandora mahukak ukalondora igo urduritasun larriz, esku ahurna lepoan ipini, baina ez dio pulsurik hartzen; burua sudur parera jaitsi, ea arnasa hartzen duen; arnasa

arrastorik ez du entzuten, ordea. Esku ezkertak ez du bihotzaren musika simple eta bizigarria entzun bular ahulean. Harz Iodiarekin eskuineko begia zabaldu dio; betseina handitura dauska; etsipenak jota, ohartu da bere nahigabeaz, Mari agortu, ahitu egin da. Eskua hartu, eta hasperenarekin bat, malkoak isurtzen hasi da begi lausuetatik. Lur gainean, belauniko, burua emazte hilaren ondoan erortzen utzi du. Ez nuen Beñat sekula negarrez ikusi; bazuen berarekin bat zetotren tristura-goibeltasun arrasto hori, baina ez nuen sekula negarrez ikusi.

Denbora luzez, isiltasun burrunbatsua jabetu da logelaz, zakurraren zaunka bezain beldurgarria da isilune hori niretzat. Bakarrik eta babesik gabe sentitzen naiz. Mamu haize eta giro hori eteteko asmoz, aurreko ezkerreko zangoaz burugaina laztandu dior. Poliki-poliki jaso du burua, eta Mariren zain urdinez beteriko esku txuri azal mehega askatu gabe, eskuin esku zaharkirua pasa du nire buru-bizkar iletsutik. Begi gorri hezetauk zuzendu ditu niregana; barre behartuak, Marirekin baka-trik egon nahi duela azaldu dit. Ohe gaina utzi, eta tximini ondoko besaulkian etzan naiz. Mariren esku zaintsu bizigabea laztanduz; ohe ertzean eseri eta mintzoan hasi zaio:

—Poloniatik etorri zinen Parisera, zure orkestrarekin kontzertzua batzuk eskaintzera eta han ikusi zintudan lehenbizikotz; zuk eta zure biolontxeloak horditu nin-duzuen udazkeneko arrats hartan; biolontxeloak hanca artean zenuela, belaunbaru eta zangoak erakutsiz, hain lirain, hain gazte, hain single, eder bezain misterio-ts... Ikasketak burutzera eraman ninduen patuak Parisera. Amaren heriotzaren nahigabeak ere, Paris zuen ihesbide, eta zu aurkitu zintudan; itsaso nahasian bapo-rek faroa bezala. Asko eman didazu; baita kendu ere...

Begiradak Mari utzi eta leihora egin du. Euria, heriotzaz oharturik, bortitzago eraunsten du leihoko kristala; Beñat ez da konturatzen, ordea; begiak hor ditu iltzatuak, baina elkarrekin pasatako urteei ari da begira. Besaulkitik salto egitean atera dudan zaratak logelara ekarri du Beñat.

—Amaren heriotza sekulako inarrosa izan zen niretzat. Ez nengoen prest aitarekin horrelako astindu bat jasotzeo eta aldegin egin nuen. Gero, zu azaldu zinen; bizitzan, heriotza eta patu gogaikarria baino kolore argi eta biziagoak zeudela erakutsi zenidan, eta elkarrekin topa genitzakeelakoan abiatu ginen. Urte haietan, amets gozoak bezalakoak izan zirela ezin dezaket uka; baina biok bakarrik gozatzea gurekoia zela eta, bion maitasuna irudikatuko zuenaren bila abiatu ginen zalantza barik. Luzaroko barealdiak ekaitza omen dakar berarekin... Haurrak zuen etortzeko gura, itxuraz, gurea baino handiagoa zen. Seigarren hilabetean harrapatu zintuen bakarrik, gaur bezala.

Urduritasuna eta ezintasuna somatzen zaizkio Beñati. Tximiniako egurren txinparta hori-urdin-gorriei so eginez ari da hizkeran, egoera hora dakusan arren.

—Iritsi nintzenean, zure oihuak entzuten nituen atarrik eta sukalderra eraman ninduten; han zinen, Mari, sofrizten, zolu gorri tuan erzana, bizia ematen, bizi berri bat ekartzeko. Ez zen nahikoa izan jasandakoa, eta nik, bertiro ere, bakarrik utzi zintudan... Egundaino ez dugu horri buruz hitzik egin, baina bageniekien handik aurreta gauzak ez zirela ordurarte bezala izango. Sekula ez zenidan leporatu oinaze hartan bakarrik utzi izana. Biok badakigu zerbait gehiago egin nezakeela, aitzitik; zure haudunaldia zela-eta, konsulta edo bisitak ekindin nitzakeen, erantzukizuna hartu etxeko lanetan edota zerbitzari bat ekarri... Baina ez. Zenbat ume ekarri ditut mundura? Eta nirea? Ez dut inongo barkamenik, nahiz eta zuk barkatu.

Barru guztia hustu dion zinguriarekin, negar batean lehertu da. Bihotzko zaztadak sortzen dizkion malkoak, oharzeko izana zurira jauzi dira. Sua, astiro-astiro ahitzan doa; jada ez du berotzen lehen bezala; ohe gainean, burusi artean goxoago egongo naizelakoan, Mariren alboan etzan naiz. Beñat berriz, ohea utzi eta leihora joan da. Lurrundurako kristala ezker eskuaz garbitu, eta kalera jarri da begira. Hormaren kontra sustengatu du eskuin sorbalda, eskuak poltsikotan sartu dituelarik; burua ezker-eskubi hasi da, norbaiti, edo bere buruari, ezezka ariko balitz lez. Beñat dema gogorrean aurkitzen

dela esan dezaket; zerbaitek ziurtasunet esaten dit hala dela, eta zerbait hori ez dabil inoiz oker.

—Ez pentsa handik aurrera izan zenituen amorante eta ohe kontuen berri izan ez nuenik; gainera, ez dakit nola egiten zenuen, ez dakit nondik atera zenuen erreza, baina hain-eder eta gazte mantentzen zinen; urteek ez zuten zuretzar misteriorik. Aurrekoari helduz, badakit istoritxo haien zergatia, baina orain ez zait bidezkoa iruditzen une haiet berritzea. Dena dela, jakin ezazu Pierre luremailearekin mandioan izan zenituen abenturen betri izan nuela, edota Txomin botikari txatxuarekin izandakoa, botika atzeko gelan. Zure infideltasunak aitatzarekin, ez da nire asmoa nireen berri argitzea, ez baitira inoiz izan. Hauek aipatzearen zioa, eta hona iritsi nahi nuen, ulertzen nizula esatea besterik ez zen; urteen eraginkortasun trebearekin, elkarren arteko lera, urritzen joan zen; eta ez orkestrako piano jole harena bezala. Hura ere, zurekin ez balitz ez nuke ezagutuko. Musika piezak eskaintzen zituen, keinuei lehentasuna ematen zielarik. Gero, ordea, musika piezak ez zerozen bat keinuekin, eta musika utzi eta keinu kontzertuak ematen hasi zen; kontzertzai haiet zoragarriak ziren, behin elkarrekin ikusi eta gozatu genuen bezala; bere dohai onena erakusten zuelarik: musikarekiko lera. Guri indargetzen joan zitzagun berbera, berak soberan zuen. Pasioa. Gurea, ordea, hustu egin zen.

Buelta eman, sutondora hurreratu eta logelan geratzen den azken egur sorta bota du surara. Ez dakit zergatik, baina bestetan baino denbora gehiago behar izan du suak indartzeo. Onartu, oraindik ez, baina hausnartzen ari da Mari joan egin zaiola betirako. Egurrek suaren erdian kokatu ditu azken ezpalarekin, gero ezpal hori ere botaz; ohe aurreraino etorri, eta gerri parera heltzen zaizkion zutabetxoak heldu ditu, ohea hormaren kontra bultzatzen duenaren gisan.

—Hau da etsipena nirea. Sarritan itaundu izan nizun ea zer egingo zenuen ni hiltzean, horrela kausituko zela ziur bainintzen. Zuk, barre goxo-maltzur batekin erantzuten zenidan; orain, ni naiz bakarrik geratu dena, eta barre egiteko gogoa, berriz, joan egin zait, zu bezala. Noizbait irakurri nuen bizitza, buruaren bidez, komedia hursa zela, eta bihotzaren bidez, berriz, tragedia hursa; nik beste bat erantsiko nioke; bizitza zu gabe, Mari, hutsa da. Bizitza puta honetan aurrera begirarazten ninduena, zu zinen; orain, ordea, ez zara hemen...

Besaulkira abiatu da, esertzeko asmoz. Esertzera di-hoala, tximinia gaineko zurezko gurutzea ikusi du.

Besaulkia bercaratu, igo eta gurutzea hartu du pareta-tik; jaitsi eta sutara bota du bortizki. Guregana itzuli da.

—Zergatik egin dudan galdeztuko zenidan. Fedea edukitx behar zela zenion maiz. Begira zer egin dizun fedea eta miresmena eskaini zenizkion horrek, baldin bada. Entzun, Mari. Jainkoari eman diezaiokéguna gauza bakarra barkamena da; barkamena bere existentzia ezagatik. Gainera, egurrezkoa zen.

Sutondora hurreratu eta eserí egin da. Ni, aharrausika hasi naiz, eta lo kuluxkatxo bat egitea erabaki dut. Karrikan gora noa eta Jeanen denda aurrean esne botila mordoa daude eta egarri naiz. Mahaitxoko kaxoi hotsak esnatu nau; orri bat eta axota atera ditu Beñatek bertatik; besaulkira joan, honi buelta eman argi gehiago izateko eta izkiriatzeari ekin dio. Ohetik jaitsi eta besaulkiaren gibeletik gora igo naiz. Axota bizkor daramil; irakurzen jakingo banu, sikera. Bukatu duela dirudi; jada ez du idazten eta irakurtzen ari da. Emazte hilari so egin eta leitzen hasi zaio.

—Zure bizitzaren unetxo bat eman zenidan. Joanak joan, etorriak etorri, gure bizitzako une hartzan, izandako taupadetan, maite ninduzulakoan nago. Ez omen

da desiratzen ezagutzen ez dena; ez nago prest zu ez zauden mundu batean egoreko. Bost axola nireaz beste egiteak; nireaz beste, defentsa propioan, kasu honetan bezala. Iluntasun beltzaren ondoren, egunsentia omen. Naturaren legea, beti lez, bereko delakoan.

Orri idatzia besaulki gainean utzi du. Sendagaien esku poltsa ireki, eta kristalezko botila txiki bat ateria du; ez da gauero hartzen duena, botilatxo hark paper urdina baitu itsatsia; honek, berri, papertxo gorria dauka. Ohe ertzera etorri, biluztu eta ohean sarrtu da. Ohe gainera igo, eta bikote etzanaren hanka artean etzan naiz. Oheko bizkarraren kontra, eserita jarri da Beñat; buru-bizkarretan laztan gozo bat eman eta, hortzak erakutsi gabe, benetako barrea oparitu dit.

—Batzutan xuxur, bestetan lari, gaur xuxurlari. Agur karutxo.

Mari begiratu du, bere adats urdindua eskurekin orraztuz, muxu txiki bat eman ezpain lehortuetan, eta botilari tragoa eman dio, mahaitxoan utziz. Purz egin, eta argi-ontzia itzali du. Kanpai hotsak; bat, bi, hiru... Hamabiak dira.

* * *

Bi egongela

Iñigo Fernandez

Eta desordenatzenko, gauza bakoitzaren gainean, sakabanatuta, mundu modernoaren gauza desordenatuena: egunkariak eta egunkariak.

G. K. Chesterton.

Eztabaidea beroan ez erretzearen, elkar-musukatzari ekin zioten. Telebista itzali eta ohera jo zuten, egongela nahaste-borraste hartzan utziz. Aldizkari, denbora-pasa eta egunkari guztiek nahas-mahas barreiatutik zeuden lurrean, lehentxeago bikotea elkarri egunkari tiraka ibili izan balitz bezala. Isiltasuna lipar motzerako jabetu zen egongelaz.

—Ken hadi gainetik azkar! —hautsi zuen isiltasuna Euskadi Información-ek.

—Niri hika egitea ere! —erantzun zion Diario Vasco-k azalean zituen telesdurak fisiatuz — ederra arrunketia

gero!

—Euskaraz ere badaki eta, alajaina! —Ironia nabarmenarekin jarraitu zuen: —mesedes, kenduko al zara nire gainetik egunkari txit lodia; gehiegipisatzen duzu niretzat.

—Ez da nire zama zu mintzen zaituena. Nire orri anitzen kalitatea dela-eta zaude jeloskor; horrek egiten dizu min; inbidiak, eta ez beste exerk.

—Jeloskorra, ni? Ni esku zorrotzagotan erortzen naiz goizero, eta, gainera, zein kalitatetaz ari zara? Orain ehun urte janzen zenuen bera daramazu soinean. Zaharkiturik zaude!

—Urtea barrendik doa, adiskide, ez zaitez urrea darmen zakuaren azalari begira geratu. Okerragoa da zu bezalakoena, emakume zatartzenen modura itsusikeria makilajearekin estali beharra. Eskaintzen duzun eduki-nen txirotasuna diseinuaz mozorrotu eta zure balioa

hanpatzen salarzen zara...

Katu baten miaua entzun zen kalean eta Diario Vasco, hitz egiterakoan oso bereak dituen keinuak geldituta, isildu egin zen. Euskadi Información, ausartagoa dela frogatzeko, egongelako mahaitxoaren hanketako batean bizkarea bermatuz, lurrean eseriz zen, egiten ari zen paper soinuek ikaratzan ez zutelako keinuarekin. Orduan, Diario Vasco eskuinaldean eseriz zitzzion, besaulki pean.

—Euskadi Información, ez zaitez haserretu.

—Nik Egin izena dut, errespetu bat —moztu zion.

—Beno, bai, ez zara orain betikoarekin hasiko. Ez zintudan mindu nahi; itxura baino, edukia garrantzi tsuagoa dela adierazi nahi nuen. Zu argalegia zara aukeran, baina atalak ondo zainduak dituzu. Esate baterako, kiroletan...

—Aizu, —baria moztu zion berriz —ez zaitez orain ni lausengatzen hasi. Hori da hori, zure akatsik handiena, txintxoegia zara, ofizialistegia, eta esan beharrik ez dago egunkari onenak kritikoak izan behar dutela, boterearentzat muga bat... —Euskadi Informaciónek atsegir hartz zuen defentsatik erasora igo zelako.

—Horrek galtzen zaitu, gazte; gizon egiten zarenan hitz egingo dugu berriz. Ikusi, zure beti aurka joan behar horrek askotan irteerarik gabeko kalezulotara eramaten zaitu, eta, gainera, onartu behar duzu gauzak ez daudela horren gaizki jada.

—Konformistegia zara; errealityaren alde barzutaz ez duzu ohartu nahi. Zure jabeek nahi dutena bakarrik ikusten duzu.

Diario Vasco, aurreko parxada galdua, estutzen hasi zen. Hala ere, arnasa sakon hartu eta, bere heldutasuna erakusteko, lasaitasuna eskatu zuen.

—Goazen pixka bat baretzera, bai? —esan zion gorba ta tinkaturuz... Ni ez naiz inoren morroi, nire sinesmenen morroi ez bada behintzat. Bestalde, hankak lurrean izan behar direla uste dut.

—Idealistatzat jotzen al nauzu? —eta gazteek ohi duten indarraz erantsi zuen: —Zergatik? diru freskora edota politikarien balaku eta faboreetara makurtu beharrean, gizarte zuzenago baten aldeko jokatzeagatik?

—Baina, baina, Eusk... Egin, —erabat artega, bere onetik irienda —nork esan dizu zuri gizarte demokratikoago bat nahi ez dugunik?

—Demokratikoagoa, —nazka aurpegiz eta silaba bakoitza azpimarratuz.

—Noiz inakurri duzu horrelakorik nire orrietan?

—Demokrazia hitza gehiegiz erabiltzen duzu, erre pikapenaren errepi kapenaz demokrazia batean bizi ga rela sinestarazi nahi izango baginduzu bezala.

—Egin, onartu ezazu trantsizio garaitik hona asko aurreratu dela.

—Benetako trantsizioa iristear dago; oraintxe etorriko da, gainera... —*Orainguan bai* pentsatu zuen berekiko, eta amets batetik esnatu izan balitz bezala erantsi zuen:

—Zuk trantsizioa deitzen duzuneko hartan baten pastela lauzpabosten artean banatu zenuten eta...

—Et! Et! Et! Nik ez zaitut iraindu, —ihardetsi zuen *zenuten* hora zela medio.

—Beharbada, horrela izango da, baina zaila egiten zait konplizea denarekin solasaldia mantentzea.

Armairuko apal batetik oso baldarrik eta nagiak diren entziklopediaren liburukietako batek, mesedez, tonua jaisteko eta bakean lo egiten uzteko esku tu zien gaztelera. Hiztegiak ere, beti bezala, loak hartuak zituen. Denbora-pasak eta Karkara erdian zeuden, ezkerraldean Euskadi Información zegoen, eta Diario Vasco eskuinaldean.

—Egin af diezazuket galdera bat? —ordurako lasai Euskadi Información.

—Jakin, bota ezazu, adiskide, —etantzun zion Diario Vascok adeitasunez.

—Zergatik daramazu lepoko edo gorbata gorri hori?

Diario Vascok solas lagunaren eztaba idarako grina igarrita eta hark gero esan behar ziona aurreikusiz, zera esan zion ironikoki:

—Badakizu, goi zero zezen-plazan izaten naiz eta han go odoi zorrotadatxo bat...

—Kabroia —esan zuen barrez Euskadi Informaciónek, eta biak algaraka hasi ziren—. Ez, orain serioski. Zu elizgizona zara, tradizionalista, monarkikoa... Nola hartu dezakezu amasa? —berriz barre egin zuten biek—. Zure kontraesanen bat agerian utzi nahiko nizuke. Esate baterako, abortua hilketa delako gaitzes ten duzue, eta gero zuen elizak heriotza-zigorta onartzen du Estatu Batuetan.

Diario Vascok harridura keinurik azaldu gabe jarraitzen zituen hitzak.

—Eta gero, gainera, eutanasiaren aurkakoak, sufri mendua luzatzearen aldekoak zarete.

—Azkarra, argia zara oso, eta ziur erantzunak nik baino hobeto ezagutzen dituzula. Hala ere, utzidazu horrela erantzuten: zuek ekologistak, berdeak, naturaren aldekoak izanda, nola liteke eutanasia eta abortua

bezalako neurri artifizialen defendaztzaileak izatea?

Elkartizketan erosio, luze jardun zuten. Zuen errebeldia ez al zuen Jainkoak ekarri? Zuen dogmak inposatzea ez al da zuen apaltasunaren aurkakoa? Zuen ortodoxia ez al da kontraesan garbiena?

Egunkariek berriketan egin zuten gau osoa, eta berdin jerraituko zuketen harik eta goizaldean, komun aldetik zetorren soinua entzun ez balute. Isiltzeko keinua egin zioten elkarri. Eguna argitzen hasia zen, eta bazekiten denbora gehiegiz ez zutela. Tximinia ikusia zuten eta biak beldur ziren hura ez ote zen euren infernua izango. Euskadi Informaciónek ez zuen gelditzen zitzzion bizi-tza apurra heriotzaren beldurrez alferrik galdu nahi, eta azken unerarte, etxeko nagusiak egongela txukuntzera azaldu arte, hizketan jarraitzea erabaki zuen:

—Ezberdintasun nagusia guk ideiak eraberritzen ditugula da; sinesmenak berritu, birziklatu egiten ditugula. Zuen ideiak denborak erretzen dítu, eta noizbait errauts bilakatuko dira. Guk, bitartean, gure ideiak defendituko ditugu zure lagunen aurrean, eta erreko dizkidate orriak, erreko dizkidate hitzak, baina nire ametsak iraunen dute zutik... —Bat-batean isildu eta hildakoen itxurak egin zitzuten, egongelara pausoak zetozela sumatu baitzuten.

Etxeko emakumeak musika jarri zuen, egongela egunsentiarekin ezezik, musika doinuekin ere argitu zedin; geroago, egongela txukuntzeari lotu zitzion.

Aldizkari eta denbora-pasak txukun jartzearkin batera, bi egunkariak jaso zituen. Metxeroa hartu, tximinian atetxoa ireki eta Diario Vascoren orri batekin sua

piztu zuen. Ondoren, balkoira atera eta birziklatzeko zeuden boste paperekin jarri zuen Euskadi Información.

Irakurlearen batek esango du: *Jakina, ideología kontroda; berea zen Euskadi Información, eta borregatik bota da emakumeak Diario Vasco infiernua. Intolerantzia dago hori*. Tximinia daukan irakurle jakitunak, berriz, Diario Vascok hobe hartzen duela su, eta arrazoi praktiko horretaz kanpo, besterik ez dagoela ziurtatukodu. Irakurle onena, aldiz, nik ipuina bukatu zain dago, emaitza epaitzeko seguru asko. Eta Urlia hitz gurxiago eta ekintza gehiago nahi ditu. Amaitu dezagun, bada, ipuin hau.

Oraindik ohean zetzan gizona jaiki, tximinia aurrera joan eta emakumeari horrela mintzatu zitzion:

—Maitea, zergatik ez diozu bizitza barkatzen Diario Vascori? Atzo telebista zela-eta hasi ginenean eztabaidean, baina ez duzu telebista tximiniari bora.

Emakumeak, beti bezala eztabaidean eror ez zitezen, *Telebista operitu ezazu gaur bertan esan, balkoiko kaxatik Euskadi Información guztiak hartzu eta sutara bota zituen. Gero, telebista hartzu, balkoira eraman, eta birziklatzeko zeuden beste paperen gainera bota zuen. Egongelara itzuli, telebista zegoeneko lekura begira zeuden besaulkiak tximini begira jarri eta gizona gerrik heldu zuen.*

Aurreko gauean elkarri ideiak tiraka aritu zirenko lekuaren egon arren, beste egongela batean zeuden jada. Eguneko lehen printzek, musikak eta tximiniako suak ezohiko bakesa piztu zuten goiz hartan. Bikoteak tximiniari so egiten zion, suarekin hiruki bitxia marratzuz.

Errebelde baten egunkaria

Iñaki Gurrutxaga

07:28. Barajasko aeroportua

—Nire aurrealdeko, ezkerraldeko eta eskualdeko eserlekua lehenengo A klasekoak dira; nire atzealdekoak lehenengo B klasekoak. Zuen eserlekuen aurrean duzu jakia laranja salbabida da, ez erabili beharrakoa ez baldin bada. Ezer nahi baduzue, zuengandik hurbil dagoen azafatari eska iezaiozue. Mila esker eta bidaia on.

Ez dakit zergatik, hegaldi guztietan, azalpenak ematen dituen azafatak sudurarekin soilik dakien hitz

egiten. Ai, Isabel! politikariaren bizitza gogorra dun, ulertzeko zaila, baina aurre egin behar zait. Animo neska! Badakin, dena ondo zoan eta hi ere bai. Pro eta kontra asko ditun bizitzan pasa beharrekoak. Txarretik pixka bat ez dun gaizki etortzen, espabilatzeko. Gainera, noizean behin gaur bezalako txango politikak tokatzen ditun. *Costa Vasca*, nirea haiz!

—Barkaru, Isabel andrea, baina ez dakit non eserik beharko dugun.

Kontra gehiegiz barra bestearen atzetik, aukeran. Hara

zer jendilajea munduan zehar solte dabilena. Bizkarzainak ere gero eta leloagoak ditun; Pepe, horren adibide. Hau dun hau miseria, Isabel! Konpainiaz aldatu beharko dinagu.

—Eta zergatik ez gara esertzen nahi dugun lekuian, eta kito? Besteek bezainbeste eskubide izango dugu, bada, guk nahi dugun lekuian jartzeko?

—Baina hori ez da posible, andrea. Pentsatzeko luxua baimendu diot nire buruari eta hara zer konklusiotara iritsi naizen: surrealdean ezin dugu eseri, gu kontserbadoreak gara, eta ezin dugu aurrera jo, hori progresisten lana baita; ezkerraldean esertzea ausartegia litzateke, komunistekin lotu gaitzakete; eta eskuinaldean... orain aste batzuk bai, agian. Baino gogoratu, andrea, orain erdikoak garela, *de centro*. Beraz, ez zaigu pasilloan eserita joatea beste biderik geratzen.

Pazientzia handia behar din ministra batek. Hau dun demonio kaikua hau! Eta, gainera, irribarrea atera zaien bere tesi doktorala azaldu didanean; harro, mutila! Zaplastekorik ez, Ixa; erxean bakarrik, eta orain publikoan hago. Erreprimitu hadi. Lasai, makilajeak tapatuko ditin gorritasanak. Baxu hitz egin ezan.

—Hara, Pepe, kendu hadi nire begien bistatik eta eser hadi horko eserleku horretan, faborez, eta joan hadi ixilik Hondarribaino, Jainkoaren izenean!

Hondarribi. Aeroportua. Ailegaera. Ni. Ministra. Prentsa. Jendea. Agerpen publikoa.

Pepe. Lotsa.

—Are gehiago, Hondarribira iritsitakoan ere ez ezak ireki ahorik, entzun? Gaur debekatu egiten diat hitz egitea.

—Hegazkina aigeratzera doa. Lotu itzazue gerrikoak eta egon zaitezte geldi zeuen lekuetan, mesedez. Eskerrik asko.

Segi berean. Beno, iritsi dun hauteskundeetan agindutako beterzen hasteko ordua. Mundua aldarzera goaz.

—Azafata! Azafata!

—Zer nahi duzu, andrea?

—Ermaiozu Bis Baporub hau bozgorailutik hitz egin duen emakumeari. Berak jakingo du zertarako den.

09:16. Hondarribiako aeroportua

—Ez, Pepek, nire bizkarzainak, gidatuko du autoa; biok bakarrik joango gara. Badakizu, inor ez da erosu sentitzen ezezagunen ondoan.

—Andrea, badakizue Oriorako bidea, ez da?

Jesús, hau dun gizona, eta gainerantzekoa kontu hutsa

dun. Lastima ezkondua izarea bera ere, bestela... Hiru estatusarekin ziur txunditurik geratuko litzatekeela. Baino nora begira dago Pepe? Hi lanez lepo gizon puskahoni begira, eta beste babo honek oraindik ez din kapazidaderik izan galderari erantzuteko.

—Pepe, badakizu, ez da?

—Bai, andrea. Orain sei bat urte izana naiz familiarekin hemen inguruau, eta nire etxea balitz bezala ezagutzen dut.

Eskerrak zerbait ikasi zinan mundura ateraz zenean, lehen behintzat. Pertsona nola alda litekeen harrigarria dun gero. Hobe dinagu lehenbailehen abiatu, bestela hau hemen hegazkinak kontatzen geratuko dun eta.

10:01 Irungo muga

Nahi dutena esango dinate baskongadetako biztanleek, baina hemen oraindik polizia nazionalak adinako kontrolik ez din inork egiten. Hau dun segurtasuna! Hau dun indarra duguna! Gainera, ezagutu egiten gaitizten eta arazorik gabe igaro gaitun kontroletik. Denei geratu eta karnetak eta historiak eskarzen zizkienan eta gufi ez, hiri ez. Kategoria handia ministra izatea.

Beno, azkenean iritsi gaitun hainbeste denboran anuntziatu duten peaje famatura. Handia dun hau ere, inondik ere, baina ez din besteek baino kategoria gehiago. Ea hau ere debalde pasatzen dugun. Ba, berdin zion. Bestela ere Pepek ordainduko din.

—Bonjur, mesié!

—Ez, barkatu, baina ez dur baskuenzerik hitz egiten.

—Kes ke bu di?

—Zenbat da?

—Pasaport, sibuplé.

—Barkatu, baina zenbat den galdetu dizut.

—Pasaport, sibuplé!

—Zer duk, Pepe? Ez al diok ordaindu behar, ala?

Alferrik dun muriel honekin.

—Ez dit garbi esaten zenbat den, andrea. Euskara bakarrik daki hitz egiten gizon honek, andrea.

—Ez naiz harritzen, buzo urdin eta kolore bereko txapel ridikulo horrekin lan egiten duenak... Erakustsiok kartera, ea ulertzten duen.

—Horrela, andrea?

—Soberno encimé? Le gendarmerie le paré?

Zer nahi du urdinezko tipo honek? Zerdira esku-burdin horiek? Tuntuna! Hauek gendarmeak dirun! Baino zer egiten din polizia frantsesak Orio inguruau? Kontrabandoa agian? Eta zergatik detenitu nahi gaitizten gu?

Hau dun galdera pila, hau dun nahasmena! Buila egitea beste erremediorik ez dun geratzen, Isabel.

—Sarjento, polizia espanyola, Jose Mari, lagundu!

—Zer gertatzen da hemen, ministra andrea? Zer dela eta dituzu eskuak loturik? Gure poliziak ez du, baina, zerikusirik izango honetan? Lasai, polizia nazionaleko sargento naizen aldetik nik lagunduko zaitut.

11:33 Orioko malekoi berria

Azkenean, iritsi gaitun iritsi beharreko lekura. Hainbeste denbora frantseseko galderari erantzuten eta eskuak loturik eman beharra ere, bizkarzain ergel batek Orioko bidea ez zekielako! A zer lotsa. Eskerrak prentsak ez duen ezer jakin. Eskerrak herriak ez duen ezer jakin-go.

Kontxo, kontxo, hau al da ditzosozko Orioko malekoia, hainbesteko fama on eta txar hartu duena? Horretan nire antza du, baina ederrean... Kuriosoa da baina... Ez dakit, ez dakit... Beno, ni nirera. Ea non dagoen telebista, non dagoen fotografo koadrilla...

—Barkatu, ministra andrea; galdera bat erantzuneko al zenioke?

—Jaki...

—Ongi! Ea, Manuel, hasi grabatzen! Bost, lau... Egun on ikusentzuleok! Orion gaude, bertako malekoi berriaren inaugurazioan, Costa Vasca proiektuaren lehen harrietako bat ipini baitute gaurkoan. Inauguraziora hainbat pertsonaia ospetsu inguratua da, eta haietako bat, Garraio eta Turismo saileko ministra bertan dugu, eta hau aprobetxatz galdera batzuk egingo dizkiogu. Egun on, ministra andrea!

—Bai, egun on zeuri ere.

—Ikusten da Costa Vasca proiektua aurrera doala. Zer derizkiozu proiektu honi, zer moduz doa?

—Bai, oso ondo. Oso pozik gaude, oso polita da, turismo asko erakarriko du eta ekonomia altzatzen lagunduko du bide batez.

Ongi, Ixa. Manten ezan irribarre inozo hori bukaera arte. Sorpresaz harrapatu hau, baina badakin erantzuten. Ez din galdetuko atzerapenaren arrazoia, animo.

—Eta beste galdera bat ere egin nahi genizuke: zer dela eta hain berandu gaur, beti hain puntuala izanik?

—Eeee... Bai, Iberiaren greba... badakizu, gobernuak ez du egiten berek nahi...

Zertan ari haiz, Ixa! Gobernua hi haiz? Alde egin ezan joku horretatik!

—Bai, eta Costa Vasca, bétaz, oso e tronka gogorra da,

baina Gobernuaren aldetik gogoz ekingo diogu lan horri.

—Mila esker ministra, eta besterik ez, beraz. Orio Patricia Echeverria, Informativos Telecinco.

Eskerrak, Isabel. Hi haiz hi jeinua. Hori dun galderari batere nabarmendu gabe ospa egitea. Orain, badakin, gora Costa Vasca eta gora txakolina. Penak itotzera, ona dun eta. Bazkal ordura arte kazetariak sahiestu eta jan eta edan gogotik, hori ere, gauza gehienak bezala, ondo egiten dun eta. Pepe ez zagon inguruau eta lasai ibil haiteke.

13:56. Itsas ondo jatetxearen surrealdea

Jesus, hau dun jatetxearen itxura! Horrelako beste pare batekin, herri honek turistak nahi adina erakarriko ditin. Ze klasea, ze elegantzia, ze leku ederra pribilegiatuontzat, ze...

—Ardoa edanda mozkortzen nasaiz, pipa erreta txoratzan nasaiz...

Baina zer egiten du mozkor kuadrilla horrek nik bazkaldu behar dudan jaterxeen, ardotan igeri eta kanta vasco-folklorikoa kantatzen? Hau ez, hau ez nuen espero.

—Barka, diputatu jauna, baina zer egiten dute hauetako hemen?

—Bada, ministra andrea, hau Euskal Herriko ohitura zahar bat da, gaur egungo gazteek jarraitzen ez dutena, baina euskaldun finek ahal dutenek berreskuratzen dutena. Nolabait esatearren, pilota, txapela eta bakailaoarekin batera, bera da euskal ezaugarri nagusietakoak.

—A bai, e? Kultura berezia zuena inondik ere, jo, jo, jo! Era nola deitzen diozue hain ohitura bitxiari?

—Txikiteoa, ministra andrea, txikiteoa.

Txikiteoa, beriz. Beno, Ixa, hasi beharko dun Joxe Mari zaharrari kultura esportazioaren kontua azaltzen. Esperanzak lagunduko din, noski; ez al din, baina, berak kulturari gehien? Zerbaitegatik izango dun kultura ministra. Gainera, abizen euskalduna din. Egokienda bera dun presidenteagana txikiteo kontuak azaltzen joateko. Ez dinat uste importako zaionik.

—Diputatu jauna, galdera bat egin nahi nizuke. Zergatik guk ere ez dugu kultura pixka bar gehiago ezagutzen, betiko protokoloak aldatu behar badira ere?

—Gustatu litzaidake niri ere, ez pentsa... Baina bazkaldu egin behar dugu, zoritzarrez.

16:17. Orioko zubi historikoa

—Beno, joan zaigu gaurko eguna ere. Zer, Pepe, zer moduz pasa duzu zuk?
— ...
—Pepe, galdera bat egin dizut.

— ...
—Pepe, ez nazazu larritu. Pepe... Pepe! Esaizazu zerbait!

—Eskerrik asko, anderea.
—Katuak jan al dizu mingaina edo? Larritu egin nauzu, adizu!

—Ex al da berorri gogoratzen nola esan didan gaur hitzik ere ez egiteko? Aginduak beterzen soilik ari nintzen, andrea.

—Pepe, esateko modu bat zen soilik, ex al duzu ulertu? esateko modu bat. Ondo hitz egingo bazenu gutxinez...

Zer gertatzen ote dun hemen? Istripuren bat ziur. Gazteren bat, ziurrago. Izan ere, gaur egungo gidariak ex ditun batere kabalak Gu bai txofer bikainak. Bain hik zer egiten dun hemen, Ixa? Ministra haiz, gogoratzen? Aurrera joan eta pasako haiz, seguru!

—Pepe, jo ezazu aurreta, bestela ilaran jarrita pasako

dugu arratsaldea eta.

—Baina andrea, semafo...
—Agindu bar da, entzun! Ni konponduko naiz gero poliziekin, lasai. Dena dago kontrolpean.
—Berorrek nahi duen bezala.

Pepe honek oraindik ez din ikasiko ministra batek zenbat erraztasun ditin errepeidean. Goazen aurrera! Orain bai, autoa ibiltzen ari dun, ez joan den ordu erdian bezala. Gainontzeko gidariak gera daitezela hor; hi ministra haiz, eta berak ez. Berriz ere begiratuko diten orain bezalako aurpegi arraroz. Bidea libre! Ez! Nora zatorren beste auto hori?

—Pepe, zertan ari haiz! Jo ezak bozina! Egin ezak marru! Apartatu badi! Autoa jango diagu!

23:34 Madrilgo Primero de Octubre ospitalea

—Pepe, akabatu egingo haur lehenago medikuek akabatzen ez bahaute. Ai, Ixabel, Ixabel, nahiago parakalista izan ministra baino!

*Irakurleari oharra: erralitatuetako edozein antzekotan kauzalitate batua dela usi baduztu, arrazoi duzu. Handu malekoaren inaugurazioko benetako istorioa.

Zinema

Zigor Etxaniz

Norabide gabeko ibilbidea daramala dirudi, presarik gabe, alde guztieta begiratuz. Berarekin guratzatzen diren pertsonen itxurari erreparatzen dio, aurpegiei, jantziei. Edozein enakusleihoren parean bere pausoak gelditu eta barrura begiratzen du, barruan dagoena ikusi gabe, ordea. Optika, okindegia, liburudenda baten aurrean geldiketa laburrak egin ondoren, badoa aurreantz berriro.

Izkinari bira eman eta gorantz begiratzen du, filmeen izenburuak irakurriz, nahiz eta dagoeneko zeintzuk diren jakin, egunkarian ikusi diruelako. Bainaz ez du presarik, eta filmeen kartelak aztertzen ditu, patxada tsu, bata bestearekin konparatuz. Politena aukeratu eta horixe ikusiko duela erabakitzen du. Berdin dio zer filme, gauza arratsaldea igarotzea da, eta zinemari bi ordu jango dizkio aspergarritasunari. Txartela erosia eta bostetako geratzen diren minituak pasatzeko *kafe huts*

bat eskatu du (*solo?* galdeku dio zerbitzariak, eta berak berriz *bar, butsa*) aldameneko kafetegian. Mahaitxoan eseri eta poliki-poliki dastatzen du. Bakarrik dagoe-nean, dagoenerik, gauzak astiroagoegiten ditu, denbora luzatu egiten baita, egin baita, aldamenean inor ez dagoenean. Lehen ez zen horrela izaten. Lehen ez zuen begiak kaleetako edozein zirkituan finkatu beharrik denbora egiteko. Ez zuen egunkariaren laguntza beharrik ere kafearen konpainian pasatako urea luzatu zedin. Lehen bazuen bere kontuak zeinek aditu. Lehen bazuen;

Telefona deika hasi zenean, orduari erreparatu era Maite izango zela pentsatu zuen. Ordu horretan deitzen zuenean ez ziren albiste onak izaten. Telefona hartu eta, betikoa, lana pilatu egin zaigu eta arratsaldea he-

men iragan beharko dugu sentitzen dut Aritz zortziak aldean etxean naiz bale? benga ba gero arte: Beno, susmarzen zuena. Lan askorekin zebilen azken aldi horretan, etxean baziak zekiko ere paradarik gabe. Gauzak honela, aurreko astea egindako errepikatu zuen: Mikeli deitu, berarekin zinemara joateko gogoa zeukan jakiteko. Hots egin zion, baina ez zen etxean. Aurreko astea ere gauza bera gertatu zitzaiion. Asteazkeneko arratsaldeak hartuak zituen, antza, Mikelek. Hala ere, ez zuen eguna ezer egin gabe pasatzeko gogorik. Bakarrik joan eta kitto.

Autobusa utzi zuenean, ordubete geratzen zen oraindik bostetarako; beraz, lasai hartu zuen zinemako bidea. Kaleko hormetan itsasturik zeuden iragarki guztia ikurri zituen, judo klaseak, lanak mekanografiatzeko eskaitzak, etxebizitzak eskaerak, ez dakit nongo tabernako kontzertuak... Disko denda txiki batan sartzera zihoaean ikusi zituen.

Aurreko espaloian zeuden, denda baten erakustokien parean, barrualdera begira eta hitz egiten. Maitek lehoaren bestaldean zegoen zerbait seinalatzen zion Mikeli. Noizbehinka barre egiten zuten. Gero, denda atzean utzi eta handik gertu zegoen kafetegi batera sartu ziren. Mikelek area zabaldu era tokia egin zion Maiteri, bera aurretik sartu zedin. Mikelen atzetik area astiro-astiro itxi zen. Ordea, ikusi zituen oraindik, kafetegiaren beira handitik, mahai borobil txiki baten inguruak eserita, elkarri pausarik gabe hitz egiten, zerbitzaria bi katilurekin iristean une batez isilduz, hura joan ahala berriketa geldiezinarekin jarraituz.

Nahiko urrutti zeuden, egia esan. Kaleak edukiko zuen hogeita hamar bat metroko zabalera, eta autoak alde batera eta bestera pasatzen ziren gelditu gabe, espaloietan zebilen jendearen antzera; baina, hala ere, oso kontent ziruditen, behin eta berriro barrezka. Une batez, Maitek bere eskua Mikelenaren gainean ipintzen zuela iruditu zitzaiion; baina ez, ezinezkoa zen horrelako zerbait ikuslea kalearen bestalderaino hainbesteko tartea izanik. Bere irudimenak eragindako iruzurra izango zela erabaki zuenean, Mikelen eskua ikusi zuen, argi era garbi, mahaiaren gainetik altzatzuz. Hura ez zen bere irudipena, hura benetako eskua zen, eta ikusi zuenetik jakin zuen zertaneko altzatzen zuen Mikelek eskua mahaietik, eta esku haren mugimendua jarritu zuen begiek, aurrerantz, gero eta aurrerago, Maiteren aurpegia-rekin topatu zen arre, Maiteren masailarekin, masaila ferekatu eta, mahai gainetik hartzera dagoeneko berea ez den etxe horretatik atera egiten da, eta Aritz

txean atximurka gozoa utzi zuen arte. Ordurarte, ezin izan baitzen gehiago begiratu. Ordulariari so egin eta hamar minutu galdi-geldirik zeramala ohartu zen. Berrian zuen zinemarantz abiatu eta, ohizko zuen ez bezala, kartelak ikusi gabe erosi zuen sarrerako txartela, hirugarrren aretorako, zer eskaintzen zuten jakin gabe.

Bi ordu geroago, zer pelikula ikusi zuen jakin gabe jarraitzen zuen. Gogoratzen zituen, bai, leherketa eta jauzi izugarri batzuk, baina hortik aurrera ezer gutxi. Momentu gehienetan, hamar metro zabaleko pantallan Mikelen esku erraldoia ikusten zuen, mahaitik altzatzuz eta Maiteren aurpegi irritsuraino bidean, eta kalean ozta-ozta somatutako Maiteren barre txikia inoiz baino barre alaigoa bihurtzen zen hirugarren aretoko pantalla erraldoian, eta eskuak aurpegia ferekatzen zuen bitartean Maiteren eskua ailegatzen zen besteari laguntzera, Mikelen eskua bere eskubian hartuz musukatzera, eta eskubi horren laugarren hatzeko ezkontza-erazrun borobil erraldoiak urrezko printzak zabaltzen zituen zine areto osoan, eta gero Mikelen eskuak atximurka txiki goxo bat egiten zion kokotxean, eta maitagarri begiratzen zioten elkarri, eta gero eskua mahai itzultzen zen berriro, eta Aritz filmearen leherkeretara bueltatzen zen berriro, handik gutxira espaloira jnateko, eta espaloltik Mikelen eskura, eta Mikelen eskuak Maiteren aurpegia, eta Maiteren aurpegitik eraztunaren printzetara, eta printza horiek min egiten zioten, eta arreta berriro pantallan jartzen zuenean bere burua ikusten zuen etxean, eserita, Maiteren zain, mahai gainean maleta erraldoia egina zegoela, egina dagoela, eta Maiten iristerakoan bien arteko elkarritzera ikusten du, eta ez du Maiteren aurpegian berak espero zuen mina edo tristuna ikusten; baietz esaten du Maitek burua gora eta behera mugituz, baietz, hartu duen erabakiarekin ados dagoela, bien arteko aspalditxo hotz xamarra dagoela, eta Aritz zerbait gehiagoren zain geratzen da baina Maitek ez du ezer gehiagorik esaten, hozkailutik sagar hori bat hartu eta beste eskuan telebistaren urrenik agintea duela sofan eser da zaping egitera, eta Aritz iruditzen zaio zerbait esan behar diola bere haserrean garbi geratu dadin, ez nuen uste engainatuko zenidanik, eman al dizut ba horretarako ziorik, eh, esan, edo antzeko zerbait, baina sagarra bozkatzean ateratako soinua aditzen geratzen da, eta telebistan eskaintzen ari diren futbol partidari begira, eta ezer bururatzan ez zaionez, maleta mahai gainetik hartzera dagoeneko berea ez den etxe horretatik atera egiten da, eta Aritz

iruditzen zaio sagarra segunduero hogeita lau aldiz gustura jaten ari den hamar metroko Maitek laster hasi behar duela arsekabez betetako negarra, baina ez, futbol arzean urzi eta kanala aldatuz eta aldatuz dabil berriro, sagarra bukatu arte, eta orduan telebista itzali eta afaria prestatzeari ekiten dio.

Zinematik ateratzerakoan, kanpoko argitasunak harritu egiten du. Oraindik ez da oihitu udako egun luze horietara, egun luzeegiak. Filmea ez zegoen gaizki. Haserretu egin den maiteminduriko bikote bat berriro nola elkartzen den kontatzen zuen. Bakarrik dagoenetik, batez ere komedia errromantikoak ikusten ditu. Lehen gorroto zituen filmeak irribarre lelo batekin ikusten ditu orain, zinean nahiz telebistan, bata bestearren atzetik. Lehen behar ez zituen istorioen beharra nabaritzen du orain. Galduztako egiaren tokia betetzen dute irudipenek bere bizitzan, beste askorenean bezala. Kanpoko argitasun bukaezinak, ordea, benetako bizi-tzara itzultzen du; badoa kalean gora; Mikel lagun minak askotan esaten diona (ziona) gogoratzan du. *Hirekin gurutzatzen diren guztiak maiteminduriko bikoteak iruditzean, orduan badakik gaisotzen ari baitzaela.* Orain, kalean bikote asko dabilela pentsatzen du, eta denak maiteminduen antzera jokatzen dutela iruditzen zaio.

Bat-batean, aurrean duen arropa dendatik Maite aterada. Bien begiradak gurutzatu eta bata bestearen aurrean geratu dira, gelditik. Zer esan pentsatzen duen bitartean, oso polita dagoela eta lehen baino dotoreago janxtzen dela iruditu zaio. Jendea ondo janxtzen denean zerbaitegarik dela bururatzen ari zaionean, Maitek hitz egiten du:

—Kaixo —gogoratzan du umore onean zegoenean baino-ez zuela *kaixorekin* agurtzen; goibel edo lanez itora zebilenean *epa* motx batekin agurtzen zuen.

—Hola —berak beti *bola* erabiltzen du, nahiz eta entonazio ezberdinak, egoeraren arabera. Oningoan lagunekin erabiltzen duen *bola* adiskidetsua eskaini dio Maitei, etxez etxe dabiltsan liburu saltzaileen *bola* grisa baino alaiagoa eta maiteminduen *bola* goxoa baino latzagoa.

—Zer, ‘zinematik?’ —galdetzen dio, eta irri beldurti bat azaldu da bere aurpegian.

—Bai... —eta bururatzen zaio Maitek bazkiela bera zineman egongo zela; bazkiela eta topo egite hori

lebendik prestatura edukiko zuela, eta beste mila burutazio baikorrak pasatzen dira ziztu bizian bere bame-tik... Badakizu, ikuslearen eguna, eta...

—Mmm, mmm —eta irriak hor dirau! —. Ohitura zaharrak gordez, eh?

—Bai, beno, zerbaitetan igaro behar arratsaldea —eta hau esan bezain pronto, irri itxaropentsua aidean dese-gindu da. Baina une batez baino ez; laster itzuli da, bere hurrengo galderarekin.

—Eta, zer ikusi duzu? Esan didate beste filme hori polita dela, zera... —eta ia konturatua gabe filmei buruz hasi dira hitz egiten, baina elkarri zer esaten dioten erreparatu gabe, bestearen begiei gero eta zuzenago begiratuz eta bihotzak zapaltzen zituzten zamak piskanaka alboratuz. Eta kartelerari errepasso osoa eman-dakoan, isildu egin dira, eta Aritzek galdera egiteko garaia dela uste du.

—Eta, zer moduz Mikelekin? —galdetu dio arnasari eutsiz. Eta Maitek ilea belarri atzena eramatzen du bere ohiko keinuarekin:

—Ez, bukatu genuen —dio instant batez lurrera begiratuz, eta berriro irribartsu —, ez zen ondo atera; beno, badakizu... —berriz adatsa belarri atzera, eta hitzik gabe geratu dela dirudi —, nik uste nuen... beno, orain berdin dio...

Eta pelikula baten barnean dagoela iruditzen zaio, lehen gorroto eta orain maite dituen amodiozko filme likatsu baten barruan, beti ondo bukatzen den filme horietako barean, non neska politak galdetzen dion mutilari ea bera ere bakarrik bizi den, eta mutilak baietz; eta neskak, non, gurasoenean? eta mutilak ezetz, apartamentu txiki bat erosi duela, eta neskak ah, ondo, ondo erantzuten duenean, musika errromantikoak pantalla erraldoia margozten du, eta mutilak, beldurrez beterik ea kaferxo bat edo zerbait hartu nahi duen galdeztzen dio neskari, edozer gauza, eta honek bueno esaten du, eta poliki-poliki biek ondo ezagutzen duten taberna txiki batera abiatzen dira, eta musikaren bolu-mena igotzen denarekin batera bikotearen eskuek topo egiten dute eta elkarri sendo heltzen diote, baina, jakina, jolibudeko ezizko mundu erraldoian gauzak erraze-gi konpontzen dira. Donostiako kaleen benetako argita-sunean ez bezala.

Olerki sorta

Zigor Etxaniz

NON

Non ote da
egunak paradisukoak bihurru
eguzkia irria
eta euria laztana
behar zituena?

Ba ote da

ilunpetik itzala sortu
zorionetik malkoa
eta haserretik losina
behar dituena?

Non daude ba

izarrez beteriko
suaren antzeko
itxasoaren sakoneko
begiak, begiak, begiak,
inon ez ikusiak?

Non dira ba

mardul haragiz
eder iduriz
gustu marrubiz
izterrak, bularak, ezpainak,
inoiz mustatu gabeak?

Non laguna

ondasunean kemena bilduz
pobreziari haundiera haustuz
eutsiko hauena,
osasunaren indarra erruz
gaitzaren baitan hustuz
zainduko hauena?

Non

bihotza buruan, pentsatzu
burua bihotzean, maitatuz

behar diguna lagundi,
betikoaren berria azaldu
eta berritik bizitza landu?

MAITE

Ez da hori, ez da hori
zuretzat bakarrik izan behar hori
zurea baino ez, ez.
Maitasuna ez,
berekoikeria da hori.

Maite al duzu
benetan
ez badiozu aukera egiten uxten
bakean?
Besteekin pozik dagoelako
nolaz zaude muxin

berea bada zuretzako
zinez maitez gero
zurea baino lehenago?
Besteen besoetan ikusitik
haserretzen zarenean
maite duzulalo ez da
zeurea uste duzulako
uste zenuelako da,
maite duzula uste duzulako
uste zenuelako da.

Maiteko baduzu
behar baituzu maite
esaten duzun beste.

Izango bada zurea
utziko baituzu librea
bera bazinan antzera.

Lorzen baduzu, ordea,
inork ez duelalo zuk aina maite
inork ez duelalo zuk aina maitatuko
ez ote da, maitea?

inor ez duelakoan zu aina maite
inor ez duelakoan zu aina maitatuko
zeure burua duzula maite gehiena?

Maitatzen dena ezin baitu atxeki
ez eutsi,
maitatzen bada benetan,
maitatzarekin batera
behar baitiogu aukera urti.

ORAIN

Laguntza behar dute
orain
ekaitzak dena eraman duela
ezer gabe utzi diela
eta lagundu egin behar zaiela
orain, lehen ez,
orain.

Marka guztiak hautsi ditugula
euskalduenok
zeharo eskuzabalak garela
diru kopurua izugarria dela
guretik eskaini dugulako
hogei duro baino ez bakotzeo,

Lubiziak omen dira ugari
zuhaitzik ez dutelako
europarrok moztu geniruelako
bazkal ostean dugulalo egarri
genien kafea ezarri.

Zenbat hildako katilu bakoitzean
edaten ditugu txanponen trukean?

Noiz utziko didazu igotzen
jausten
zeure argizko golkora
barruan gorderik duzun
desirazko sakon lakura.

Errepideak behar direla eraiki
orain
erxeak berritu behar
eta jakiak bidali, azkar,
uholdeak ostu duena birjarri,
ebasleak beretik gaur ordaintzen
etzi jarraituko duena lapurtzen.

Nola irabazten zaizu
andrea
beharrezko baimena
nola bide zuzena
non bila larraineko ateak
galduak hitzak
zabalduko dituzten ferekak.

Amerikara joan omen da gosea
orain.

Agortu ote da Afrikan?

Beltzek ez dute haizerik jasan
haiizeak ez duelalo zer eraman
ez zubirik, ez biderik, ez etxerik,
hondarra baizik ez dagoenean.
Gaztelera jakingo balute, soilik,
albistegian agertzeko,
orduan bai, bidaliko, dirurik.

Nola ahaztu, neska
nola garbitu
gogoilun mosua
zure begien gandua
isuriz doan
iraganaren marmua.

Zein emankor garen hemen
gurutze gorriaren lana goratzen
telebistaren aurrean malkoak isuri
eta esanez, aldamenekoari
ez al dira ari gortinak zahartzen
bai, bai, kolorea dute nabari galtzen
hasi beharko berriak erosten
jendea aritu baino lehen
gaizki esaten.

Hoztuko naiz, maite
ez banauzu estaltzen
ez badut berotzen
suaren zain daukazun barrua
babesa eske diozun marrua.

BEBARRU

Ez dut oraino begiztatu
maiteño
zure bebarru iluna baino.

POLITORI

Izan ezazu garbi
polit hori
meritua ez dela zurea
ez eta gurasoena
nahi gabe egin zintutzela
besterik gabe jaio zinela
nahigarri ta ederra.

Ene begiak mindurik
galdurik
atari aizaroko
burrukan, alferrik.

Izan ezazu garbi
eder hori
edertasen egarri
hurbildu zaizkizun ugari
asetuko direla azkenean
beste ezeren ezean.

Izan ezazu argi
itsusi hori
errua ez dela zurea
ez eta Jainkoarena
ez dela goibel zaituena
munduko gauzarik txarrena.

Izan ezazu argi
zatar hori
hurbiltzen zaizun orok
berekin duela izango
azaletik mamira doan bidea
zuruan miatzeko asmo.

BELDUR

Zeren beldur zarete
burrunbak atzean utzita
garrasiak isiltzen hasita
nolaz zarete ikaraz
malkoak ahituz oinazean
arriasa zabaltzen denean?

Ez ote diozue beldur gehiago
hitzari bortxari baino?
(Bake eske aho betez
baina berikoan seguru,
hitza goratu aho betez
baina berrian arbindu)
Ez ote zaudete lasaiean
hitzean baino bortxeen
zigorrek azala gaitzestuz
sukarra gogor eutsiz
muinaren egia beti ahaztuz
gaitza sakontzen utziz?

Atzoko loturen desiran
libertatearen beldurrean
itsaso berrian itotzeko izuan
itsaso zabalaren ur berrian
libertatearen handitasun ederrean
mozkortzeto arriskuan.

Baina arriskatu egin behar berritzeko
eta berritu behar bizitzeko
ez bada berritzen
ausartzen
baita makaltzen
lotzen, askatasuna.
Ez bada jartzen arriskuan
eguneroko galzorian
ez baita hoberzen
hedarzen, demokrazia.

Hobe eguneroko ikaran, aurrecarzen
lasaitasun nagian baino, ihartzen,
Egiten baita gelditu
moteltzean,
eta gelditzean
usteldu.

NAZKATU

Hobe duk, bai, hobe
nazkatu baino lehen ezkontzea
gizarteak hiregandik espero duena
berandu baino lehen egitea
edukiko duk gero nahiko denbora
emazteagandik apartatzeko
umeak bakarrik uzteko
beste bat ezagutu eta
nazkatu baino lehen
ezkontzeko.

Hobe duk, bai, hobe
ezkondu baino lehen nazkatzea
ez baduk nahi bukatu
beste asko bezala
beranduegi nazkatuta
etorriko diruk bestek
denbora gehiago beharko dutenak
etxeak eta umeak izan eta gero
hitaz nazkatu egin direla
jakiteko.

TOLERANTZIA

Zertarako balio digu

ez baditu guztiak estaltzen
ez bada guztiengana hedarzen.

Zergatik berataz harrotu

batzuk kanpoan uzten baditugu
batzuentzat iristen ez bazaigu.

Zergatik deitu tolerantzia

intoleranteak onartzen ez baditu
jasangarri dena soilik
jasaten badu.

Izango bada benetakoa

onartu beharra du onartezina
ez baita tolerantziarik behar
ezer toleratzekorik ez dagoenean
onargarri dena onartzeko
bakarrik aipatzen dugunean.

EZ

Ez dakigula norantz goazen
ez dakigula nondik gatozen
ez dakigula nortzuk garen
ez dakigula zenbat garen
ez dakigula noiztik garen.

Ez dakigula nola abiatu
ez dakigula ze bide hartu
ez dakigula nola jokatu
ez dakigula noraino ailegatu.

Ez dakigula zer izango garen
ez dakigula non izango garen
ez dakitela noraino utziko gaituzten
ez dakitela noiz arte aginduko diguten.

Abiada behar dugula gurxitu
atzera behar dugula begiratu
iragana behar dela aztertu
etorkizunean behar dugula pentsatu

duguna behar genukeela eskertu
gainontzekoa behar dugula baztertu.

Ez garela inoiz izan batuak
hala erakusten duela historiak
guretzar uko direla besteetan eskubideak
oker daudela gure asmo onak
ez garela bakarrik bizitzeko eginak.

Denok erdaraz mintzaru arte ez dela izango bakerik
euskarra ikasteak ez duela merezi hainbesteko nekerik
munduan zehar mugitzeko ez badu inongo baliorik.

Herri bat ez garelako
baizik eta gainontzeako antzeko
gai ez garelako erxean ados jartzeko
legea onartzen ez dugulako
ez dugula ezer lortuko.

...
Ez dakigulako noraino utziko gaituzten
ez dakigu norantz goazen
ez dakigulako noiz arte aginduko diguten
ez dugu abiada gutxitzen
ez garelako inoiz izan batuak
etorkizunari diogu begiratzen
denok euskeria onartzea behar duelalo bakeak.
Herri bat garelako eskatzen ditugu
gainontzeako antzeko garelako
eskatzen ditugu gure bideak.

ANGULA

Gu izan baino lehen, baziren,
gu ez izatean
jarraituko dute izaten.

Ehundaka, milaka, amaigabeak
hurbiltzen dira gurera, isilak
munduko txoko guztietatik helduak
multzo bukaezinak, txikiak.

Badatoz, badatoz
laino txuri zabal ederrez
zurrubilo erraldoi litainez
batera-bestera jiraka bultzatzen
kostaren zirrikitoak betetzen
Ori-yoko-herri-ko-barra-ren-au-rrian
egin-duten-horma-berria-rekin-jo-tzian
errebueta eman eta segi
beste errebueta eta gora
igeri ta jira ta buelta ta segi
gauaren triperan barrura
erriyoaren ertzak uretuz
iluntasun beltz horzean
gandu hezearen azpian
barrezka, algaraka
gurasoen urak usainduz ezagatuz
pozez saltoka
alegarzen dira helburura, gustora;
AGINAKO ANGULAK !!!

Gaez iristean kaiara
hau duk hau zubi kaskarra
entzuten du aldamenean
begiratu du aurrerantz, igeriz
argiak pareka ikusiz
barean gorri, bestean berde
hok gure bila zabiltzak, debalde
motorrak pot-pot bueltaka, pilan
elkarri engainatzeko asmoan
halako batean gelditu zaio
motorra gorria aldamenean
etorriko al haiz nirekin, txo?
hi zein haiz ba, niri hitz egiteko
inoiz harrapatu al duk pare bat kilo?
Zer uste duk
egin ditudala haibeste kilometro
segituan hirekin etxera joareko?
hik ez daukak kategoria ni harrapatzeko
ta kendu ezak bahea ziztrin hori nire parentik!

Utzi ditu argiak atzean
gorria eskubian, berdea ezkerrean
goraka berriro, motorren artean
pot-pot-pot dabilta, inbidea hursean

auzokoak baino gehiago eraman nahiean
oraingoan txuria topatu duenean
txalupa eder hori, luze, zabal, garbi
bahe automatikoak, irratia eta guzti
hau duk niretzako, niretzat ederki.

Harrapa nazazu, angulero maite
ez banauzu jasotzen, zuretzako kalte
emamango al nauzu Agiña zurekin?
etzekiat ba, jabeak dudati,
ondo portatuko naiz, benetan diotsut
begira, egiazko begi beltzak ditut
ez urrutiko plastiko zikin horiek bezala
beno, beno, harrapatuko zaitur hala bada,
baina jartzen zaitut jakinaren gainean
bidaliko zairuztela Agiñatik bidai luzean
Japoneraino, kutxa oso hotzean.

Beti nahi izan dut herri hori ezagutu
kalkuladorak erosia, lurrikarak sentitu
eskertzen dizut dena, angulero jakintsu
bai zure bahe ederra
ze gau zoriontsu
oriyotarren eskuetara heldu
hogeita hamar milatan saldu
iva eta guzti, jakina,
ene bizitzaren amersa egina.
**MUNDUKO ANGULAK ZATOZTE ORIYORA
HEMEN DITUZUE TA, POZA TA GLORIYA.**

Txalupa bat izan eta...

Iñaki Gurrutxaga

1
Laurak ez ziren aparte,
giro goria bitarte
neska murilen begiratuek
zerbait badaukate,
fereka, laztan ta maite
aritu ginene jo ta ke,
mingain hezeak zulo belrzean
bildu ziren arre.	4
Hala ikusi zintudan,
ta garaiko abenturan
zulatzekotan aurkitu nintzen
nire kalenturan,
eta sabelaren mugan
esku bat sartu zen gudan
ez dakit ziur halako lotsik
berriz pasa dudan.	7
Intzirika zuri-zuri,
kolpera jarriz urduri,
zatitze hutek sarritan horren
krudeha dirudi,
malko erreka isuri,
txalupa bat eti gu bi,
momentuaren oroitzapenak
dira nire zubi.
2
Alderdi guztiak nahastuz
gainerantzkoak ahaztuz
gorputz beroak elkarren kontra
eta arnas estuz,
hasi ginene asti justuz,
itxaropenaren gustuz,
mingain lotuak banatu gabe
ta elkar bilutzuz.	5
Ta momentuko dirdiran
egin genuen dir-dir han
izarrak ere inbiriz mutu
gelditru baitziran,
izerdia gorputz jiran
zangotan jarriz segidan
mugimenduan hasperentxo bar
atera zenidan.	8
Esan zenidan: «lasaitu,
burumakur ez jarraitu
denborarekin etorkizunak
elkartuko gaitu;
banoa baina alaitu
penak ez gaitzan garaitu
oraindik bion ipuina ez da
erabat amaitu».
3
Behatz luze ta aztiak
eta hitz goxo guztiak
sostena kendu ta ikusi nitun
bi bular eztia,
nire esku amestiak,
bilatuz gona azpiak,
ahal bezain leun kendu zizkizun
kulero bustiak.	6
Bi begi bi begirekin
gorputz bat bestearekin
gora ta behera etengabeen
zenuen zuk ekin,
berotasuna etekin
eta gelditzen ez jakin...
begi itxiak borobilduaaz
hasperen haietan.	9
Zure oroimin apala
ez zait gertarzen hursala
soin biluzien zuritasuna
oroitzean, hala,
kulero baten itzala
jakin etxeen dudala
jabe baren zain aurkitzen dena
neroni bezala.

Ur beltzak

Iñigo Fernandez

*Muy pronto la noche viene,
Mas sin razón
Para aquel que solo tiene
Que contar su corazón.*

*Cae del cielo ceniciente
Lluvia sin razón de ser.
Hasta por mi pensamiento
Siento a la lluvia caer.*

FERNANDO PESSOA

Autobusez etxeruntz itzultzen
liburuan barrena bidaiatzan irakurlea.
Nonahiruntz doala ere
iluntasunak jarraitzen du,
begiak txikitu arte eusten daki
hala ere, ilunabarrak harrapatu du
ja oharkabean, paragrafo baten erdian
gure irakurleak ez dauka argirik
bidaia berpizteko argi-indarrik,
iluntzen ari den autobusean.

Liburua itxita
lehotik begira jartzen da
haria galdua
tristura apur batez gaztea.

Iluntzearekin batera
euria hasi da
edo alderantziz,
gaua euri-tantekin batera erortzen
gaua euri-anpuluei esker gauzarzen,
ari da, ari da;
tanta bakoitzak gau puskatxo bat dakar
tanta bakoitzak ur beltza dakar.

Gaua euritan ari da
dama beltz bat negarrez bezala,
eta gaztea jada
bere altzoan dago.

Gaua hitsa izango da
dama beltz bat negarrez bezala,
mundua tanta tanta
goibez bustita baitago.

Autobuseko eserlekura paisaia kateak datoz
trenez aurkako zentzuaren joango balira bezala.
Paisaiak, ur beltzkoak, zoragarriak,
leiho laukiaren bestaldetik
argazkiak bailiran irakurtzen ditu gazteak.
Marko bitxi horretan paisaiek
antzinakoak ematen dute, urrutigokoak,
era malenkoniaz bustitzen dute irakurlea.

Gaua egin da erabat
kanpoa ilun dago, eta
gazteak bere aurpegia dakusa
leiho ispilu bihurtuan.

Bestaldeko bere begiei ura dariela ohartzean
laguntzat daraman liburura doazkio eskuak,
nahiz eta ilunpetan izan
ezin irakurri ahalez izan,
gazteak liburua ireki eta bertan galtzen
ditu begiak eta gogoa,
paperezko bi parerarxoen artean
burua sarturik,
ostroka bailitzan,
mundutik kanpo
arriskutik kanpo;
sentituz irakurlea.

Erotu nintzen

Nerea Urdangarin

Eta esan nuen...

Iruditzen zait dena gezurrezkoa dela,
itxura, gezurrezkoa dela
pertsona, gezurrezkoa dela
eta egia, ez dela agertzen bela
itxita gaudela
diruaren gaubela
zubia eta min epela
igaro egin behar era suntsitu egiten dela.
Ametsa, ezina da
horrenbeste horma artean, amestea zer da?

Itxitzen goaz...
nora doaz,
askatasuna nahi dute ate handienak joaz.
Ate txikia berriz; neurri
alderantziz
kanpotarrak aldiz
etortzen dira zaldiz
aurpegi garbiz
garaipen iragarriz.

Kantuan dabilteza batzuk
kantuan era gogor beste batzuk.
Doinua goibel
goibela eder
ederra-eder.
Irrintzi eta oihu
mendi arteko lainu
sorgin eta lamien bainu.

Zaindu era landu
nork egin behar du?
Jaio eta hil
hil eta jaio
nori axola zaio?
Bizitza bizitza da
ze arraio!

Bizitza bizitzeko badira
anitz garraio
bide luzea dela nabari zaio
zertarako naiz jaio
motxexeagoan geratzea ere komeni zao.

Norbaitek hola dio:
"Gehiago ez dut bizi nahi eta adio"
Hori ez dut maiteagoa

bada ordea jakitekoa
eta pentsatzekoa
aintzat hartzekoa
maitzatzekoa
adiskidea lagun hartzekoa.

Maitasunaren bidea, kidea
irtenbidea?
eta lanbidea?

Amaren sermea
amai gabeko larrea
zelai ederreko lorea
(Sasitartean ordea badabil nonbait sugea)
urte luzeetako lana eta nekea
altxor ederrenetakoa gordet
ar edo emea.

Batek ezin du jakin geroa
bildurturik dabil erdi-eroa
Hego haizearen beroa.

Azkenean egia

Eli Urdangarin

Jakin nahiak susperturik
aldendu zitzaidan
adiskide bat.

Bere bizitzaren limitea,
itsasoaren AMAIERA
ezagutzea zen,
ITSASOAREN lerro bukaezina.

Bere begira jartzean
gure begien zehaztasunak
MUGA bat aurkitzen duela dirudi,
baina EZ!
ez dago mugarik.

Nire adiskidearen nahiak
betetzen zihoazen,
txalupa ttipia
dar-dar eginez,
urgain grixaskaren gainean
olatuxka zalapartatsuak sortuz,
han hasi zen aldentzen
arraunen konpasean.

Egunero-egunero
iristen zitzaizkidan
berak bidalitako
beirazko botilak,
itsasoaren LILURA
deskribatuz honela zioten:

Harrotasunaren jabea,
haserraldiaren bidea,
itsas haizearen
ikuituak,
olatuen tontor

zuriskak,
nabamentzen diru.

Itsasonzien popaldeak,
batzuetan zuri
besteetan orlegi.

Gure eguzkia,
gorputzik gabeko
arima beroa;
beroaren semea,
semearen etxeratzea
gutziz azkarra,:
itsasotik begiratuz
lurretik lasaia.

Zerua, aldiz,
gerru,
baina ezin ikuitu,
zeruaren EDERRENA
ILUNTZEA da,
bat-bateko
itzal beltzarana
goiaren nagusi
ilargi eta izarren zaindari.

Itsasoan, aldiz,
bizimodu berria,
ikusgarria.
Baliorik ematen
ez diogun
benetako altxorra.

Ahantxezinezko orduak
beldurrez eta penez
egin ondoren,

arnasa sendo hartuz,
«Aurrera txalupatxo»
oihukarzen dut
ozeanoko txoko honeratik.

Egunak
aurrera eta aurrera
nire hondartzan,
beirazko botilen
zipristinik ere EZ.

EZ,
EZ,
EZ DA POSIBLE
pentsatzen ari naizena,
nire bihotzaren nahigabeak
pentsarazten ari zaidana,

Buruaren zalantzak,
urduritasunaren urratsak,
eskuen dantzak,
izerdiaren tantak,
EZ!
EZIN DA IZAN.

Lehen egunak, orain urreak
BAI, azkenean BAI
EZ nuen nahi,
baina BAI,
joan egin zait;
jakinahia gainditu nahi
izan zuenene adiskideak.

42 urtetan,
itsasoan ibilitako mariñelak
zioen bezala:

Oraindik inork ez daki
non dagoen itsasoaren
AMAIERA,
zergatik ote?
hara joan dena
itzuli ez delako; agian...

Bai, mariñel jauna,
azkenean arrazoi,
azkenean egia,
azkenean, beti bezala,
ITSASOA NAGUSI.

**ORIOKO UDALEKO
KULTURA, HEZKUNTZA ETA EUSKARA BATZORDEAREN
LAGUNTZARI ESKER ARGITARATU DA GEHIGARRI HAU**

AURREKO LAU URTEAK

- «Gure balorazioa oso positiboa da, nahiz eta akats dezentzitza izan»
- «Azken lau urteetan Orion egin dena er da lau urteko lana bakarrik, aurreik erdiko lanaren ondorioa ere boda»
- «Legealdi honetan bukatu da; alde batetik, barrako dika handia. Bestetik, oso garrantzitsua da Orioren etorkizuneko hirukoak bultzatu duen hondartzako plan partzialaren onarpena. Horrik etorriko da seguruenik Orioko etorkizunari begira laguntza eta bultzada handia»
- «Saneamendu obrek sekulako arazoak sortu dizkio komertzioari, baina seguruena azken urteetan Orioko kaskoan egingo den obrarik garrantzitsutza izango da»
- «Kirolegia eraikitzen ari dira eta herriko bati diagnostikoa egiteko esku diozu, kirolegiaren erabilera egokienetan zein izango litzatekeen jakiteko»
- «Egiteko gauza asko geratu dira bidean. Garrantzitsuena, zoritzarrez, industriagunea. Ea ahaleginak egiten ditugun hurrengo lau urteetan denok nahi dugun industriagunea lortzeko»

JOXE MIGUEL MAKAZAGA
Alkatea eta EAJko hautagaia

**«Eskuetan genituen
hainbat proiektu
baztertuta geratu dira,
nahi genuena lortu ez
dugulako edo kanpotik
eragotzi digutelako»**

AURREKO LAU URTEAK

- «Herrian dauden zerbait ikuspuntuk ez dute aukeranik izan udalean agertzea eta oso eztabaidea mugatuak izan dira hangoak»
- «Oso jende gutxik jakingo du gaur egun udaleko hainbat batzorderen dinamika zein den. Bereziki, momentu honetan zein lan egiten ari diren eta gerora begira zein plangintza duten»
- «Gaur egun udala herriaren bizitzatik nahiko urrun dagoen administrazioa da»
- «Udalak ez du bizkortasunik sortzen diren arazoei erantzuteko, motel erantzutzen duen udala da, burokraziaz joista, eta duela lau urte arazo batzuk baztezen, oraingotik konpontzeko daude. Arazoak sortzen dira eta udala gainditu egiten dute. Ez dakite nola erantzun eta udala ez da gai bitartekoak jartzeko»
- «Industriaguneari dagokionez, badira zortzi urte eztabaidea horrekin hasi gina, baina zortzi urte hauetan ez da erantzunik eman, borondaterik ez deialdo beste aukera batzuk bilatzeko»
- «Udal barruko harremanak inolaz baino txarragoak dira alkatearen jarreragatik»

EMETERIO IRIBAR
EHko hautagia

**«Agintea da udalaren
azken lau urteetako
dinamikaren eredu.
Legealdi hau hiruko
gobernuarekin hasi zen,
baina tripartitoa
alkatepartitoa
bihurtu da»**

DATOZEN LAU URTEAK...

- «Kultur Etxean hainbat zerbitzu bultzatuko ditugu: liburutegi informatzitza, Internet, euskal musikaren fonoteca, areto nagusia euskal artisten zirkuituan sartzea, gazteentzako informazio lekua...»
- «Elkarrekin txokoa sortu nahi dugu Kosta tailerretan»
- «Euskarari dagokionez, azken legealdian hankasartzea egin dugu, baina orain administrazioaren jardun osoa euskaldunido nahi dugu»
- «Legegintzaidi honetan hasi dugu arau subsidiarioen errebisioa, eta hori litzateke gure alderdiaren helburu nagusietako bat»
- «Oriok industriagune bat izan dezan lan egin behar dugu»
- «Kirol plan bat berezi bat egitea pentsatu dugu, kirol talde guztiak»
- «Oriok nahiko ondo betetzen ditu ongizate arloko beharrak, baina oso beharrakoa da eguneko zentru bat. Horretarako urratsak eman ditugu»
- «Plan Partziala bultzatu behar dugu. Herriaren etorkizuna hor dago. Gipuzkoan beste inongo herritan ez da eskaintzen horrelako inguruneko»

DATOZEN LAU URTEAK...

- «Gure lehentasunetako bat da udaletxaren barruko demokratizazioa eta kanpora irekitzea»
- «Lehentasuna ematen diogu herriarrei, eta bigarren mailan legoke kanpoko jendearen beharrei erantzutea»
- «Ongizatea oso garrantzitsua da eta zentru bat merezi du, Azurza etxearen esaterako»
- «Autopistarako lotura garrantzitsua da, baina peajeak gabe izan behar du»
- «Badakigu zein egoeratan dagoen Motondo, eta garaia da herrian dauden aukera guztiak aztertu eta erantzuna emateko. Motondori ezezkoa eman genionean alternatibak aurkeztu genituen»
- «Herriko etxegintzaren garapenaren mugak non dauden definitu behar da. Etxe hutsen errolda behar da, jabeekin hitzarmenak egin eta alokairu merkeak eskaintzeko»
- «Kofradiak aurkeztutako arrantza portuaren proiektuaren alde gaude. Udalak implikatu behar du kofradiarekin»
- «Euskarari dagokionez, duela sei edo zortzi urteko dinamika berpiztea gustatuko litzalgute»

...AURREKO LAU URTEAK

- «Udalean herri eredu erabaki eta aurrera eraman behar da, jator eta lan eginez, baina Orion horikusten dut hutsune handia. Eta erantzukizuna alkatzearena da»
- «Zer gertatu da Udalean? Alde batetik, informazio falta handia, bai zinegotzsei, bai herriari begira»
- «Batzordeetan hartu diren erabakiak gero ez dira intsi plenora; bidean, nolabait, galdu egin dira; edo alderantziz, erabaki batzuk hartu dira plenoan batzorde informatiboeitan erabaki gabe»
- «Alkateak aipatutako lorpenetako gehituiko nioke ikastolan egiten ari diren obra. Gora-behera handiak izan ziren ikastolaren eta Eskolaren artean eta obra horrek arazoa konponduta geratuko da betiko»
- «Orion orain arte karrozeria eta txapa egin ditugu, baina motorra falta da. Motorra da jarduera ekonomikoa; bestek bestie, dendariek eta tabernariek lan egin dezatela; industriagunea, ia ez dugu hori buruz hitz egin; eta arau subsidiarioak, legegintzaldi honetan aurrera ateratzeko konpromisoa zegoen arren, ez da apena ezer egin»

JOXE MIGEL LEUNDA

EAko hautagaia

«Orion orain arte karrozeria eta txapa egin ditugu, baina motorra falta da, jarduera ekonomikoa»

...AURREKO LAU URTEAK

- «Positiboak dira, besteak beste, harria, hondartzako malekoia, kirodegia, ur fekalen tratamendua... Baina hori aurreko gestio baten emaitza da, beste administrazio batzuekin egina. Ez da legegintzaldi honetako fruitua bakarrrik, legegintzaldi gehiagotakoak baitik. Lanak hirukoarekin hasi genituen eta ahal den neurrian lagundo dugu»
- «Legegintzaldiaren bigarren zatia, berriz, ez da positiboa izan. Esate baterako, alkatezak gauzak eginda eman dizkiu, kasu batzuetan botere gehiegikeria urratuz. Hartutako akordio pila bat ez dira bete, gauza asko geratu dira egin gabe, eta ez-dakigu zergatik»
- «Onartu zen espaloiak haldosak konpontxea, eta horietako batzuk konpondu dira, baina beste asko oraindik ez dira konpondu»
- «Legegintzaldiaren bigarren zatia ez da positiboa izan, askoz ere gauza gehiago egin baititezkeen. Alkatezaren-tzat edo gehiengoa duen alderdiaren-tzat bigarren maita hantean geratu gara. Gutxi egin genezakeen eoo ezer ezo»

JUAN PRIEDE
PSE-EEko hautagaia

«Legegintzaldiaren bigarren zatia ez da positiboa izan. Esate baterako, alkateak gauzak eginda eman dizkiu, kasu batzuetan botere gehiegikeria urratuz»

DATOZEN LAU URTEAK...

- «Herrirako behar-dugun eredu finkatu ondoren behandira borondatea, udalean nahiko indar eta kontsentsua denen artean hori aurrera esamateko»
- «Oriok komunikabideak behar ditu. Denbora askoan gabilta autopistako loturaren atzetik. Gauzak ondo joanzero, urte eta erdi edo bi urte barri martxan jarriko da»
- «Legegintzaldi honetan hartu zea konpromiso batzuk buruz ia ez da hitz egin: arau subsidiarioen errebisioa, hau da, Orioko hirigintza plana finkatu eta bukatzea»
- «Motondon posible da soluzio partziala, hau da, zati bat industriagure-rako erabilitza eta gainontzeko parke ekologiko babestua bihurtzea»
- «Kofradiak oso proiektu interesgarria du errioaren bukaeran, ezkerretan, arrantza portua egiteko. Gaur egun arrantzaleen errealtitatea ez da oso ona, baina posible bada lanak aurreratu egin behar ditugu. Egoera aldatu daiteke eta ona da moila berria lortzea»
- «Horiez gain, Leundak aipatu zituen: dendariek eta ostalariei laguntzea, turismo bulegoa, eguneko zentrua, zaharren egoitza, Orio UEMAn sartzea...

DATOZEN LAU URTEAK...

- «Orioko PSE-EEk —herritarrek beren konfianza erlanez gero, jakina— borroka egingo du udalean dauden lanpostu urriak modu zuzenan banatzeko, premia larriena duten herritarra aintzat hartuz»
- «16 urte arteko hezkuntza publikoa nahi dugu Orion, haurrek ordura arte herriari hertan ikas dezaten»
- «Autopistarako sarrera nahi dugu, eta bariantearen lanak aurreratzea. Ez dugu ulertzten zergatik atzeratu den proiektua 1999ko ekainetik 2002ra»
- «Kultur etxeak hezkuntza eta gazteen partehartzea bultzatu behar dituen motorra izan behar du»
- «Etxebizitzari dagokionez, behar gehien dutenek etxebizitzak sozialak eskuratzeko aukera izan behar dute»
- «Injurugirorako eta ongizate zerbitzu tarako aurrekontuetako partida handitu egin behar da, herritarrei zerbitzu hobea eskaintzeko»
- «Herriko alde zaharra bultzatu eta zaharberri behar da»
- «Badakigu dena ez-dagoela udalaren esku, baina udalak bermatu behar du gauza gehiago betetzea; orain arte ez baita ezer betea»

Hizketaldi aberatsa

Handa da nire mino: esan nahi eta esan ezino. Hori omen da hiztun batek bizi lezakeen tragediarik handiena; hala zioen, Angel Lertxundi "Anduk" Tolosan eman berri duen hiztaldi batean.

Horretarako sortu zen, hain zuzen, Karrika drain dela 10 urte zer esana izanda, esan nahi duenari bide emateko. Horretarako eratu genuen mahaingurua ere.

Bost partidu agertu dira Orion bote lehiarako prest. Bostak gonbidatu genituen. Lau lagun agertu ziren. Batek huts egin zigun: PPkoak, partidutik esan zioten. HBkoekin ezin zuela ezertan parte hartu. Ondo hasida PP Orion. Lehendik ere bage-nekin 40 urtez sofritu genuen diktadura latzaren ondorengo zuzenak direla PPko zuzendariak. Oraingo honek hori beretsi besterik ezdu egiten. Horiek batira demokratik eta toleranteak, nik ez dut nahi horrelako demokraziarik, ez tolerantziarik. Bainan ez dira, inondik ere.

Mai ingurua, hala ere, ondo joan zen. Udal-lanaren interpretazioak emtzun genituen; subjetiboak, jakina, baina halekoak, errespetuz eginak. Herritarrek ere ondo erantzun zuten: multzo politiko osatu zen, Botic gora, jarrera aldetik ere ondo, arretaz entzun zituzten esandakoak eta, bukaera, parte zuzena hartu zuten, galdera, kritika eta proposamenen bidez. Aberatsa izan zen.

Guk euskaraz egin genuen aurkezpena eta hitz emate lana. Horrelaxe egin zuten EAJ, EH eta EAko ordezkariek ere, baita entzuleek ere. PSDEko hizlaria, aretoan zegoen elebakar bakarra zen, gainontzeko guzi-guztiok, elebidunak ginen berak esan zuen guzia ulertu genuen, berak ez zituen batere ulertu gainontzekoak esandakoak. Hori kontontzeko, itzultziale eta guzi jarri genion aldamenean. Egoera hori hiztunda, harrigarria egin zitzaldian, oso, hizkuntzaren gatak alpamen bikiena ere erizatea bere ahotik, ezta agurream ere.

Mai inguruan izan ginenok, bakotzak bere ondorioak aterako zituen. Alkateak ere atera beharko lituzkelakoan nago ni; adostasun handi samarra izan baitzen beste hiruen artean, alkatearen lan egiteko moduaren balorazioan. Horrek ere, demokrazian, bere garrantzia du eta zaindu beharrekoa da. Gauza bat aitorru behar zaio; denonurrean egin zuen hutsegitea baten aitorpena eta hutsegitea konpontreko hitza eman zuen.

Iñaki Iturain

Herritarren galderak eta kezkak

Joxe Miguel Leunda: «Alkateak Kulturaren nahi duena egin al du zure gainetik?»

Joxe Miguel Leunda: Alkateari esan dior gestio pertsonalista bat egin duela. Horrekin ez dut esan nahi gauza guztietan gestio hori hala izan denik. Kultura eta Euskaran erahaki guztia batzordean hartu ziren eta batzordetik plenora edo gobernu batzordera pasa ziren.

Bestetik, ni batzordeburu mintzela batzordean erabakizten Orio UEMAn (Udal-erri Euskaldunen Mankomunitatea) sartzea eta erabaki hori bidean galdu da.

ALKATEARI: «Zein arazo izan dira aktak euskaratzeko?»

Joxe Miguel Makazaga: Arazo nagusia burokratikoa izan da edo, nolabair esan, bi lagun daudela horretarako —idazkaria eta euskara teknikaria— eta biak nahiko lanpetuta dima: beste gauza batzuekin. Dami naiz ez zaiola behar duen garantzia eman merezi duen gauza bat, baina uste dut konponbidean dagoela.

ALKATEARI: «Herritar bezala, noiz gta non dut aukera gauzak eztabaideatzeko?»

Joxe Miguel Makazaga: Hor dago udala, Ni udalean egon naizentean herritar batzuen laguntza jaso dut programa egiterako garaien eta, horregatik, ordezkaritza hor dago. Bestalde, puntu konkretuistan, nahiz eta gutxitan egiten den, badaude erreferentziak ere.

Horiez gain, batzordeak hor daude eta zare iritzia aurkez dezakezu. Baina, azken finean, udaletxeko partaideok gara erabakiak hartu behar ditugunak.

ALKATEARI ETA LEUNDARI: «Derrigorrezko soldadutzera bukatzen dioa, eta Orioko Udalak Espainiako ejerzitoarekin kolaboratzen jarraitzen du»

Joxe Miguel Makazaga: Udalak oriotarrei eskaintzen die zerbitzua. Soldaduzkara joan nahi duen jendea badago eta horregatik ejerzitoaren kolaboratzalea hainaz, ez dut onartzetan; soldaduzkara joan nahi duten gazte horiei tramitazio lanak errezten dizkiegu.

Beste hartzuk, berriz, ez dute joan nahi eta horiei, udalak, babesia eskaintzen die. Abokatuengen gastoak Udalak ordaintzen ditu.

AIAKO berri

MUNDOAK. Tradizion handikoaak dira Iturriozko sanjuanak.

Pilota txapelketa hastera doa

Herriko jaieran jokatuko diren finalak urrutia badira ere, kamporaketak hastera doaz. Palaz kategoria bakarra izango da; eskuz, berriz, lau egongo dira: 11 urte arte, 12-14 bitartean, 15-17 artean eta 18tik gorakoak; hori bai, mai-laguztietan bikoreka jokatuko da, ez banaka.

Izena emateko epa ekainaren 13an bukatuko da, eta honako bi telefono hauetako dienta eman daiteke apuntea: Igor (934 13 11 44) edo Eli (943 13 09 24).

Iturriozko San Juanak

■ *'Nola bobe, euskaraz, bertsoz, trikitixaz eta umorez baino?' lemapean ospatzen dira jaiak.*

EKAINAREN BUKAERAN OSPATZEN dira auzoko jaiak Iturriozten. Hau da ekaimeko azken asteburuko programa:

Ekaínak 26, larunbata: Goizeko 8etastik aurrera oñasko biltzeari ekingo diote bertako gazteek baserriz baserri, Etxabe aitaien trikiti doinua lagun dutelarik. Gaueko hamarratetik aurrera, berriz, Tapia eta Leturiarekin nahiko dantza egiteko aukera izango da igande gonzalderen arte.

Ekaínak 27, igandea: Meza nagusia 12etan. Ondoren Kristina Saralegi eta Iztia Goenaga aizkolariak elkartzen lehian jardungo dira, eti horiekin batera Iñaki Oliden eta Izeta III harrijasotzaileak. Eguerdiari bukaera emateko trikitixa Laja eta Mikelekin eta bertsoak Olaso eta Zeberioren eskuak.

Gaueko 9:30etastik aurrera Laja eta Mikel trikitilariek emango zaie bukaera Iturriozko jaiet.

Pagoeta eguna

Ekaínaren lehenengo igandean Pagoeta eguna ospatzen denez, dudarik gabe jende asko hurbilduko da Pagoeta gainetara, hertan hamaiketako bikalna egiteko herrira itzuli aurretek. Bainu mendi goseztatzen bazarete, Arretatildeak gidaturik beste irteera bat egin dezakezue ekaínaren 19an. Hain zuzen ere, goizeko 9:30etan abiatu Urdanetatik koizte Alzolara-Grunada erreka, Zozabarre, Alzolara eta huelta abiapuntura egundiko 13:30etan. Ibilbide tentagorriak biak eguraldiak laguntzen badu, behintzat:

KANUA
JATETXEA
RESTAURANTE

Gaztago Eparanta, 11 - AIA
TEL. 943 83 43 21

* Berrikoi baserriak eta haragiak.
* Elsoko ankalde goso eta aberautia.
* Haurrentsak menu berezia eta jolaslekua.

BIXIGI
Peluquería
Solariuma
Estética
0 63 27 29

Gazte eta jubilatuentzako
prezio bereziak

ARISTERRAZU
Jatetxea

San Pedro - Tfnoa: 943 83 45 21

ZUBIAK Eskolako gurasoek Zuberoa ankratu date aurteko eskurtsiorako

Guraso elkarreka antolatutako ibilaldia

Lardizabal eskolako guraso elkarreka urteroko bidaia antolatu du herritarrentzat. Ekainaren 19an egingo den irteera honetan, Maule bisitatuko da. Bazkaria Irabarneko gazteluan izango da, bertan aterpea baitago. Lekua osu polita da, jolasteko parkea du eta erreka ere badago bainatzeko. Maulen azoka eta pilotak partiduak izango dira. Helduek 2700

pta. ordaindu behar dute eta Lardizabal eskolatik kanpo dabiltsan haurrek (3-10 urte bitarte) erdia. Izena emateko epea ekainaren 10ean bukatzen da. Informazio gehiago eskolan edo Kultur Etxean jaso dezakezue.

Irteera goizeko zortzi eta erditan izango da, itzulera 21:00ak inguruau.

Patchwork

Lehengo igandean, maiatzak 16, Aian urteroko Asentsio feria izan genuen.

Beste urtetan bezala, eguraldi onaren zain gelditu ginen, baina aurten ere curia izan zen protagonista. Hala ere, giro polita sortu zen eta aipatu behar da urteroko produktu eta gaiaz aparte, erakusketa berezi bat eduki genuela Goiz Argi aterpetxeen: patchwork-a, alegia. Gehienok jakinako haduzue ere, ez dakizuenentzat esango dut patchwork-a eskulan mota bat dela. Oso simple esanda, tela ezberdin eta ugariekien egiten da elkar josiar; barrenean kotoi antzeko bat eramatzen du zenbait kasutan.

Beno, baina gauza zera da; igande eguerdian erakusketa hau ikustera hurbildu eta zeharo txundituta gelditu nintzela. Benetan harrituta zein gauza polita eta landutakoak aurkitu nitsuen bertan. Gainera, emakume talde bat ere bazegoen bertan lanen azalpena emateko edota galderai erantzuteko prest.

Bazen bertan eskulan konkretu bat izugarri gustatu zitzaidana; trapuzko bat besterik ez zen, baina begietako mina ere ematen zidan pentsatzeak nola eginda ote zegoen: lore txikiz josita zegoen eta hauek "lazo" finez eginak jostorrotz baten laguntzaz, erliebe efektua sortuaz. Benetan merezi zuen ikustea.

Joan zen jendeak gozatu ederra hartu zuen lan guztia ikusiz, eta ez naiz batere harritzen.

Guggenheimen obra ugari egongo dira, baina lehengo egunean Aian erakusketa honetan ikusitakoak benetako artelanak izan ziren.

Maider Lasa

Kanpaiak jotzeko sistema berria

Donostiako Artxaia Omaren katedralen erabiltzen den sistema berbera ipintzen ari dira Aiako elizan, kanpaiak jotzeko; ordenagailu baten bidez gidaturik entzungo ditugu hemendik aurrera.

Lehenengo jaunartzea

Asentsio igandea ez da bakarrik feria eguna izaten, hainbat haurrentzat bere lehen jaunartzea ere bai. Aurten, bi bakarrik izan ditugu herrian: Mañarin-errrotako Josu Itxaso eta Aristerrazako Odile Alkorta,

ALUSTIZA AUTOBUSAK

Autobus litera eta 16, 19, 25 eta 56 plazakoak
Bidejatu eta ezkontzeta edo sagardotegira joateko.

Tel: 943 82 71 93/83 08 80 Mugikorra: 609-40 82 01/602-332770

Aitzpea, 14 Tfnoa: 943 83 42 75

Taberna Tel: 943 89 00 56

Udal hauteskundeak

Dakizuen bezala, ekainaren 13an udal hauteskundeak izango dira, besteak beste. Hori dela eta, barremametan jarri gara Aian aurkeztuko diren hiru alderdi politikoekin: EAJ, EH eta EArekin. Tokiak agintzen duenez, txoko labur bat besterik ez diegu utzi bere ideia nagusiak adierazi ditzaten. Hauexek dira beren asmo orokorrak. Espero dut lau urte harru guk asmo horiek denak gaurzatuta ikustea berriaren onerako badira.

EI LASA

EAJ-PNV

1999-2003 legealdirako ardatz nagusia:

- Herriaren nortasuna eta izena sendotu eta aberastea. Aia auzo askok osatutako herri bat da, biztanlego sakabanatua da. Etorkizunean ere hala izango da, eta hala izan behar duela uste dugu, auzoen berezitasunak mantenduz, baina denak aurrak izanik. Horretarako, bizitza kultura maila egoki bat lortzea nahi dugu auzo guztietan, bakoitzaren beharrak ondo aztertuz eta erantzuna emanez.

- Aiako kaskoari, aldi berean, indar berezi bat ematea, bere hazkundea ondo plamifikatz. Herri bezala, erdigune indartsu bat izatea behatzeko jorzen dugu, zerbitzu eta azpiegitura egoienak mantendu eta martxan jarri daitezen.

- Herri honen ekonomia hiru sektoreetan oinarritzen da. Orain arte lehen eta biga-

rren sektoreek izan duten pista indartzen saiatu behar dugu, ahaztu gabe hirugarren sektorean, herri honek dituen baliabide aberatsak eta batez ere landa turismoan eta ostarlitzan. Guztira, hiru sektoreen arteko oreka sendo bat lortzea da gure helburua.

- Aurreko hiru puntuak gauzatu ahal izateko, hirigintza arauak berrikustea ezinbestekoa da. Indarrean

dauen arauei bere epea amaitzen ari zaie, eta une aproposa dugu nahi dugun herria arau berri batzutan islatzeko. Plangintza berri honek talde politiko guztien kontsentsua eskatzen du, eta horretarako eztabaidarako mahai bereziak antolatu nahi ditugu, denon aranean nolako herria nahi dugun erabaki dezagun.

- Udalgintzan orain arteko filosofiarekin jarraitu:

- Irrekitasun eta garbitasuna.

- Partehartzea estimatzten duena.

- Talde guztien arteko kontsentsua bilatzen saiatzen dena.

- Herriaren interesa beti babesten duena.

- Legealdi honetarako Euskal Alderdi Jeltzaleak aurkeztuko duen zerrenda honakoa izango da:

- Juan Carlos Zuloaga
- Juana Mintegi
- Jose Luis Sarasola
- Kandi Aldabaldetreku
- Jose Angel Uzkudun
- Jose Balerdi
- Jose Antonio Idarretu
- Jose Maria Lizarralde
- Juan Manuel Lizaso
- Luziano Guruzeaga
- Patxi Iribar
- Jose Antonio Azpiazu

EUSKO ALKARTASUNA

EAKondorengoa egitasmo hau aurkezten du:

1. Lehenbailchen herriko kasko inguruaren etxebizitza sozialak eraikitza gazteeniaz, horrela gazteek herrian bizi zitzen gelditzeko aukera izango bainute.

2. Kaskotik asko urrundu gabe industri gune edo zona bar eraikitza, herriko gazte jendeari lan munduan sartze-

EAJ-KO hauteskundeak

lo aukera eman diezaiot eta haita herrian bertan lan egiteko aukera izan dezaten.

3. Lehen *mataderu* edo hiltegi izandako lokalak, gaztentzako aistaldirako lokalak bihurtzen.

4. *Panadero* exeari ere abalik eta lasterren erabilpena ematea legealdi berri honetan.

5. Azkue baserritik Errota erretegiradiboa hizkaren azterketan sakon bat egitea oso beharrezkoztat dugu, izan ere, istripu asko gertatu baitira denbora gutxian.

Aia herriak auto asko ditu eta hauetan bizi den jende azkorentzat udaletxea urrutu dago; hori dela eta gu, Eusko Alkartasunako zerrendan aurkezten garenok, prest gaude zinen kezkak edo nahiak entzun nahiz bideratzeko.

Hanteskunde hauetarra Eusko Alkartasuna taldekitu ondorenko kideak aurkezten gara Aiako Udalera:

- Kontxi Lutzkano
- Pio Arruti
- Paxi Mancisidor
- Lourdes Jauregi
- Manuel Rezabal
- Jose Antonio Esnal
- Jose Antonio Lizaso
- Jose Alkain
- Luis Mateos
- Iñaki Arregi Iribar
- Iker Manzisidor Arruti
- Jose Antonio Elgarresta

EA-KO hautagailak

EUSKAL HERRITARROK

Haize berriak dira azken bi-lada honetan Euskal Herria korritzen arri direnak. Lizarra-Gazaziko Akordioa, ETA erakunde armatuaren su-eteena, Udal Ordezkarien Biltzarra, aberrizen arteko ituna Gasteizzen... haize berri hiriak zerbait alegatu da gure herrira ere, edo halaxe tute dugu grik behintzat.

Zalantzak ez dago hurrengolau urteetan udalek zein esan handia izango dutela Euskal Herriko eraikuntzariko irakitzeten ariden prozesu politikoan. Gure ustez Aiako udalak aurreneko inetik prozezu hau lortzatzen datuen udalen artuan egin beharko

luke. Garditik tiraka eta ez atzertik arrastaka.

Baina egia da, baita ere, udaletxea hirritaren buribilen dagoen erakundea izanik, aurren egimeroko hainbat oinarriko beharrir erantzun behar dela. Bi eginbehar hauek uztarturik, Aiako Euskal Herriarren motorrak izango dira hurrengolau urteetan hirri begira zein Euskal Herri osorri begira.

Ezkerabertzalek azken lau urteetan salatu gara oposizioa era positiboan egiten. Hirriaren aldeko proposamenak egiten, nahiak eta gauzatzea gure eskuak ez egin. Udaletxean azken lau urteetan gauza onak egin dira, baita badande hu-

tsune handiak ere. Gurezat nabarmenakoa etxebizitzenten politika batzen faltz izan da. Gazteak Alatik alde egiten segizten dute etxebizitzaz hirri eskaratzeko aukerarik ez dutelako.

Beste hirsonetako bat udalaren gestioa bera izan da. Eusko Alderdi Jeltzaleak, gehienetan osoa izanik, komisio guztien lehendakaritza izan du. Gurezat garaia da penituzten hasteko gurea bezalako herri txiki batetan lana banatu egin behar dela. Alderdi bakarbatzek dinkat nahiak indarrak gai guztiek amarrera ateratzeko, hori nabarmen ikusi da zenbait grik izan duten mugimendu eskasean: kultura, baserrien inguruko kontziak...

Gaztia da haize berriak Alaria ere alegatzeko. Euskal Herriarren zerrenda honako hau izango da:

- Josune Izeta
- Antxon Gomez
- Irene Aldai
- Aran Aldai
- Juan Jose Eguzkiza
- Martin Erasun
- Julen Ondiarra
- Mander Iruretagoiena
- Juan Mari Iribar
- Jose Luis Odriozola
- Juan Lertxundi
- Ester Eizagirre

EH-KO hautagailak

- Te interesa:
- El reparto justo e igualitario del empleo
 - Que tus hijos reciban educación pública en Orio
 - El acceso a las viviendas de protección oficial
 - Que se amplien y mejoren los servicios sociales
 - La construcción de la variante y el acceso directo a la autopista

Vota la única opción de izquierda, integradora y progresista

- Zure interesa:
- Lana zuen eta egoki banatzea
 - Zure seme-alabek heziketa publikoa jasotzea Orion
 - Etxebizitza publiko gehiago eraikitzea
 - Zerbitzu sozialak gehitu eta hobetzea
 - Bariantea eta autopistako akzesoa eraikitzea

Emaiozu bota ezkerreko aukera integratzaile eta progresista bakarrari

**En Orio, vota / Orion, bota ezazu
PARTIDO SOCIALISTA DE EUSKADI-EUSKADI EZKERRA**

Akobe

Juan Albizu
elektragailuak

CARFRA Markako
sukaldeko
atzariak!

Abeslari kalea, 6
Tfnoa: 943 83 12 49

JUANTXO
harategia

Pensión Ezkerra.
Esperanzas: Irupiek, odiseak,
estilo produktuak.

Tlfnoa: 943 83 13 37

DORRONSORO
JANARIENDA

www.dorrongsoro.com/janarienda

Carmen
Arraindegia

Tlfnoa: 943 83 05 37

IRADI
AHOKUARIZA

Aita Lertxundi, 33 Telefax 943 13 46 96

ANARRA

IBAI-ONDO, 2 - Tel: 943 83 21 60

BOUTIQUE
Zure gizakia arrazak

europalari kalea, 12 - Tlf. 943 13 28 16

REGALATO

Etxeko helatuak eta
kruasanak

San Nikolas, 17 Tfnoa: 943 13 17 47

TXINGURRI
IDRAZAINDA

• Jardinería exterior y mantenimiento
• Muebles de jardín
• Uso de jardinería exterior y mantenimiento
• Alquiler de maquinaria exterior
• Información y orientación técnica
• Exposiciones

AVTAZKO KILAK. 25 20.102 ZARAGOZA
EXPOZICIO KUTXA. 21.01.28.38.39.20.60.61.62
Tel. 943 26.01.18 493 26.01.03

ODITZ

HORMIGUARAKO DINETAKOAK
GIZONETA EMAKUMEENTZAT

Tlf. 943 83 00 87

iTZiAR
Kirolak

Tlf. 943 83 31 03

EUSKALDUN

berriak

HASSAN TIAR

Hassan Euskal Herrian jaioa da, Donostian. Bere gurasoak Marokokoak dira eta Errenterian bizi ziren orduan. Bi urte zituela etorri zen Oriora bizitzera, eta, geroztik, hemeretik bizi izan da.

Ikasketak erdaraz egin zituen garai hartan, eta, beraz, txikitak ez zekien euskaraz hitz egiten.

Euskara ikasteko gogoa 16 urterekin samu zitzalon. Lagunarte euskalduna zuen eta horrek asko lagundu zion era-bakia hartzeko. Ulertu, ordurako, dezena olerzten zuen, baina ez zen ausartzen exer hitz egitera; batetik, gutxi zekielako, eta, bestetik, lotsa ematen ziolako. Horregatik erabaki zuen Zarauzko AEKn izena ematea, eta han urtebetetegi egin zuen. Urtebetetegi hartzan asko ikasi zuen eta baliio izan zion, batez ere, askatzeko eta lagunekin euskaraz hitz egiten has-teko.

Geroztik, beste bi aldiz ere izan da euskalbegian: orain dela urte batzuk alfabetatzeko tilde batean sartu zen, min-tza praktika egiteko asmoz; eta aurten EGA maila egiten ibili da Orioko euskalbegian.

Euskara herriko lagunekin erabiltzen du, batez ere. Etxean arabieraz egiten du gurasoekin. Arrebarekin eta beste bi anaiekin denetik egiten du: arabieraz, batzueta; erdaraz, bestetan; eta euskaraz ere bai, noizbehinka.

Esaten duenez, lagunengatik hasi zen euskara ikasten. *Lagunak euskaldunok* nituen eta nire burua pixka bat konpo kusten nuen haiekin erdaraz hitz egindar. Zerbaiten falta somotzen nuen. Bagnekuen lagunekiko harremana estuagoa zateko, beharrezkoa nuela euskara.

KUKUARRI 50 URTE (1949-1999)

Kukuarrik 50 urte bete ditu. Mendiak ez, hura zaharragoa da; baina mendiaren tontorrean dagoen gurutzeak bai, eta gurutzea jarri ahal izateko, sortu behar izan zuten mendizale taldeak era bai. Urteurrenaren ospakizun ederrak izan dira: urteroko meza eta hamaiketakoaz gain, aurten Oinko mendizaleek haziari herriko jendetza eta umoretsua izan dute ikastolan, eta bezperan kontzertua plazan, batzuentzat gaupasarako aitzakia.

Ospakizun ederrak izan dira, gogoangarriak; baina horien artean hada bat denboraren iragantasuna gaindituko duena; urteurrenaren oroiigarri plazaratu duten aldizkaria. Hitz idatzia hor gelditzen baita, betiko.

Aldizkari honi da kronikatxo honen aitzakia. Aldizkari benetan ederra egin dute, goxoa, sentimendu handikoa. Bere xumean, sentitu egin baitaiteke han ageri diren elkarritzeta, kronika eta erreportajeetan: iraganmina, maitasuna, naturarenganako miresmena, mendizaletasuna, abenturarako grina, zailtasunak gainditzeko joera; mendia eta mendizaletasunari lotutakoak denak.

Orain dela 50 urteko lekuak eta adierazgarri dira Patxi Andu, Alfredo Tamayo eta Pako Barjakobari egindako elkarritzak; Pakorenak batez ere, bitxia da oso, irakurgarria. Jose Luis Xanxeak kronika zehatza eta aberatsa egin du 50 urteotako ibilbidearena. Kukuarrik dituen 364 metrolik abiatuta Pirinioetara, Himalaiara eta Laponiara iritsitako mendizale oriotarren berri ere ematen digu aldizkaria: Daniel Barrenetxearen elkarritzetan herriko oraino mendizaletasunaren itzalena berri; eta Satursteigiren kronikari, berriz, idazle fin eta umore oneko bat antzematen da. Hori dena, ez da gutxi.

IÑAKI ITURAIN

ZORIONAK

Iñaki Gurrutxagari

Hilaren 28an, Gipuzkoako bertsolari txapelketako finala jokatu zen Tolosako Amasa auzoan. Bertan Iñaki Gurrutxaga oriotar gazteak parte hartu zuen, eta irabazi egin zuen.

Aurten zuen txapelketara aurkezteko azken urtea eta ezin hobeto aproba txatu du aukera.

Zorionak, bera, gure bertsolari gazteari eta segi animoso.

ZORIO TXARRAK

Pipajale zikinei

Metro kuadroko kartela jarri behar izan dute frontoian 'Hemen ezin da pipari jan' jartzen duena, eta, hala ere, batzuek segitzeri dute bazterrak pipa azalez betetzen. Nahikoa da ume-moko pipazale bat, bost minutuan dena zerri-zerri eginda uzteko. Pipitor oso gozoak dira. Denok jan izan ditugu txikitak; haina, faborez, ez azalik bota lurrera. Eta are gutxiago frontoian, gero txirrista geratzen da eta.

Aiaaren geroa, zure esku

zur**e** botoa
eusko
alkartasuna

JAIOTAKOAK**ORION**

Ane Carrera San Sebastian, apirilaren 28an.
Maria Monterola Larralde, maiatzaren 4ean.
Aitz Orzaiz Arreñegor, maiatzaren 26an.

AIAN

Batz Portularume Iruretagoienak, maiatzaren 2an.
Iñaki Iruretagoien Zubizametak, maiatzaren 22an.

HILDAKOAK**ORION**

Pepita Elizabeth Aristondo, maiatzaren 1ean.
34 urte.
Jasun Agirreagak Aritz, maiatzaren 2ean.
71 urte.
Josefa Irazu Etxebarria, maiatzaren 14an.
80 urte.

AIAN

Maiatzaren 27 da hildakorik izan.

DATUMOTOKA

Ane Karrera San Sebastian

Ane Karrera San Sebastian, apirilaren 28an jaio zen Orion.

Ane, Begoña San Sebastian eta Ramon Karreraren lehen alaba da, eta jaiotzean 3,050 kilogramo zituen. Zorionak gurasoei.

Zuek ere zuen seme-alaba Jaioberriaren argazkia —edo ezkontzakoa— txoko honetan argitaratzea nahi baduzue, bidali eta jarriko dugu. KARKARAREN buzoian utz dezakezue edo, bestela, taldekoren bati eman. Lehenbizi ailegatu zaigunak izango du lehentasuna.

Oñatea: Aurrekuat, Ainhua Uranga Monterola agertu zen, hainbat ohizentzak aiderantzik jarriz genituen. Barkatu.

EZKONDUTAKOAK**ORION**

Eduko Berzuñam eta Aintzka Rubin, maiatzaren 2an.
Gabriel Mendizabal eta Maite Lujambio, maiatzaren 8an.
Mikel Arezena eta Yordana Arrizti, maiatzaren 15ean.

AIAN

Raúl García eta Ana Belén Alcoba, maiatzaren 1ean.

ERAINA

1ean Azaldegi	16ean Mutinazabal
2an Zulaika	17ean Barrenechea
3an Olaizola	18an Uranga
4an Mutiozabal	19 eta 20an
5eta 6an	Azaldegi
Barrenetxaka	21ean Olaizola
7an Azaldegi	22an Mutinazabal
8an Zulaika	23an Barrenechea
9an Olatzola	24ean Uranga
10ean Mutinazabal	25ean Azaldegi
11ean Barrenechea	26 eta 27an
12eta 13an	Uranga
Zulaika	28, 29, 30ean
14an Lasa	Abeslari
15ean Olaizola	

ZAINTZAKO BOTIKAK**HELBIDE ETA TELEFONOAK**

AZALDEGI: Urdatxeta kalea, 8. 943 13 37 87
ZALDUITE
BARRENETXEA: Gipuzkoako kalea, 17. 943 83 25 98
ZARAUZTE
LASA: Herriko plaza. 943 83 09 46 Oñati
MUTIOZABAL: Kahr Naguma, 12. 943 83 29 79
ZIAUITZ
OLAIZOLA: S. Prautziko kalea, 16. 943 13 38 74
ZARAUZTE
ZULAIKA: Biokoa kalea, 41. 943 13 39 94
ZARAUZTE
URANGA: Zigoedia kalea, 17. 943 13 40 19
ZARAUZTE

ORTZAÏKA
JATETXEA

Bataioak
Jaunartzeak
Despedidak
Ezkontzak

Tfnos: 943 83 32 51/83 30 46
Ortzaika

DONGIBANE

Ortzaika
DONGIBANE

Abeslari, 4 - Tel: 943 13 41 70

Tragoxka
Pub

Arizaga, 11
943 13 08 25

NIRE HONETAN

Onean eta txarrean

Azken momentuan intsi zait txoko honetarako hitzak idazteko enkargua; igandeari, Kukuarri egunean. Zertaz idatzia? Kukuarri egunaz dena esana dago albieste nagusian. Hortaz, arraunlarien txarrean Algortan izandako portrotaz idatziko dut. Xordo patroia berak esan zidan nire galderari erantzunez: jubenilak bigarren eta seniorrak bederatzigarren. Baino nola? nik, eta, estatxa hartzera 20 segundu beranduago alegatuta.

Ez dakit nik justu zer gertatu ote zitzainen Orioko mutilei irteera puntura berandu iristeko. Nire ustez, epaileek zorrotzegi jokatu zuten irteera aldera zetorren trainerila intsi baino 20 segundu lehenago salida jotzean. Nolanahi ere, oriotarron ikuspegitik porrota da traineriletan, senior mailan egindutena denboraldia. Gogoan dut batzar orokorrean esan zutela Itsaso izeneko kluba sortuko zela, hori zejakomodubakarra bi kuadrilla, onak, osatuta, biak txapelketa ofizialeko finaleran sartzeko. Garala intsi eta, zer da eta, ez bota eta eta ez bestea, bakarra ere ez.

Kontua da, baina, orain sentitzen naizeia sekula baino Orioko arraunlarien aldekoagoa. Eta ez, badakidalaiko traineriletan izandako gorabehera horiekizanda ere, Kantauroko koadrilarien onena dutela, oso preparazio ona egin dute la neguan, eta aurten ere traineruetan jaun eta jabe ibiliko direla.

Ez, ez horregatik. Horrelakoetan ere mutilekin egon behar dugulako. Irabazita, dena jaia denean, erraza da. Orioko neska-mutill arraunlarien kolore horia nirea da orain ere; manke pierdan!

Inaki Iturain

KANPOAN
daudenak

Julian Idiakoz Etxeberria

Julian Idiakozek bederatziz urte daramatza Iruñean bizi zitzen. Lorea García iruñarrekin ezkondu zen 1989an, eta urte betez Orion bizi ondoren joan ziren emaztearen jaioterrira. Arrantzalea zen gurean, baina itsasoa uzteko gogozzibilean. Orion bizi izan ginen urtea nahiko gogorra izan zen emaztearentzat, bakarrik egon behar izaten baitzuen denborao askoan, eta oskotan guraso nerria joaten zen. Azkenean, nahiz lehorrean lan jakinik ez izan, itsasoa uztea erabaki zuen, eta Iruñean lanerako aukera gehiago ikusten zituenetan, hara joan ziren bizitzera. Hainbat lanbide izan zituen hasieran, eta gaur egun, arrain enpresan batean egiten du lan.

Duela oso gutxi izan da Orion, hemengo koadrilakoezin afaltzen. Urtean behin an-

“
Oso gaizki
‘egon-behar
dut Kontxako
estropadetan
huts egiteko

tolatzen dute afaria, beti egun berean, eta hemen izatea gustatzen omen zaio. Ahal duenean etortzen da familiarekin, Lorea eta hiru urtekosemearekin. Gai-zkarekin; baina, hala ere nahi baino gutxiagotan, futbolean jokatzen baitu igandero Iruñeko talde batean.

Hemen lana izanez gero etorrako litatekeela esan digu, oso gustukua baitu hemengo lagun arteko giroa, horixe da falta gehien sentitzen dudana. Baino Iruñean ere ondo integratua da. San Ferminetan han ibiltzen da peña batekoekin bonboa jotzen.

Udako oporetan ere beti etortzen da Oriora, hondartzara eta familiarekin egotera. Eta, zer esanik ez, Kontxako estropadetan, aitorri digunez, oso gaizki egon behar du egun horietan ez etortzeko.

KELER

GURE HERRIKO GARAGARDOA

Pelikeria eta erietako misioa

- Tintoreria
- Restaurante
- Pelikeria
- Estetica
- Depilacion
- Soinuak

Zen Bilbao, 8 Tel: 943 83 31 78

ZUMINTZA

- Pelikeria
- Estetica
- Depilacion
- Soinuak

Tel: 943 83 17 78

Aia

**GURE HERRIAREN ALDE LANEAN,
GURE BIZILEKUA DELAKO**

EAJ
PNV

Mendigoizaleak

Kukuarriki 50 urte betetzen dituen honetan, 1949ko urte haren inguruian aterea da goiko argazkia, mendizaletasun handia baitzegoen urte haietan. Argazkian Orioko eta Tolosako bi koadrilla batera ikus ditzakegu Pagoetatik bueltan direla.

LEHIAKETA

- 1.- Argazkian azaltzen diren Orioko hiru lagunen izen-abizenak.
- 2.- Zein da mahai ingurura azaldu ez zen alderdi bakarra?

Erantzunak ekainaren 18rako bidali behar dizkiguzue, helbide honetara: KARKARA aldizkaria Ezetz ezagutu! Iehiaketa, Herriko plaza, 1 (Udaletxe atzeko karkara). Asmatzaileen artean afari bat zozketatuko dugu. Afaria Itsas Ondo jatetxean izango da.

AURREKO IRABAZLEA

Jose Luis Iturain Azpiroz izan da, eta hauek berak emandako erantzunak: lehen galdera, Eugenio Azkue, Miguel Exteberria, Ramon Solaberrieta, Inazio Oliden eta Jose Una; bigarren galdera, bost zinegotzi.

Kaia kalea, 7 · Tfno. 943 13 11 79 · 20810 ORIO (Gipuzkoa)

Josune Izeta

Anicón Gómez

Irune Aldai

Arian Aldai

Juan José Eguzkiza

Martín Erasun

Julen Ondarra

Maider Iruretagoiena

Juan Mari Iribar

José Luis Odriozola

Juan Uerkundi

Ester Eizagirre

Bozkatu

